

RYK!

magasin
for rygmarvsskadede

3 • 2007 • 29. ÅRGANG

Ellen Stohl
Playmate

Handicaphjælpere
- en truet ordning

Kun de bedste rejsetilbud er gode nok til vores gæster!

Langtidsholdbare oplevelser uden fysiske forhindringer hvor sikkerhed og kvalitet er i højsædet.

Alle forhold er testet af kørestolsbrugere, og hjælpemidler kan lejes på mange destinationer.

Kontakt os om de mange muligheder i både nord og syd.

Vi sender gerne vores nye rejsekatalog, ligesom vi naturligvis tilbyder at komme til et rejseinformationsmøde.

ChrisTravel ApS
Birkegården 76
3500 Værløse

Telefon: +45 4448 2119 – Mobil: +45 4079 2119
Mail: info@christravel.dk – www.chistravel.dk

ChrisTravel

Nyt bilhus for alle med handicap

Alle relevante biler og stort udvalg af produkter for handicappede bilister i stor indendørs udstilling

87 41 10 40

www.langhoej.dk

Leder
 Tip & Tricks
 En truet ordning
 Hestepension på hjul
 Senfølger - psykologisk set!
 Playmate - Ellen Stohl
 Ramper på et skråplan
 Meet-your-costumer-day
 OL og tilgængelighed
 Ti år for fulde sejl
 Nyt bilhus i Århus
 Orientering fra Hornbæk
 Behandling & Helse
 Orientering fra Viborg
 Blærestimulation
 Gå Johnny klumme
 Nyt fra den store verden
 ESCIF News
 RYK'ter
 Læsevaner
 Kort Nyt

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

10
Det handler om livskvalitet

16

20
Ramper på et skråplan

8

22
Coloplast dage

Læsevaner
37

Foto: Martin Tanggaard

Kære læser

RYK! er tilbage efter en noget våd sommer. Selv sommerkursuset på Egmont Højskolen måtte sande, at uge 30 blev vådere end den plejer. Hvad vejret ikke plejer at være, er til gengæld den elendige, danske tilgængelighed, måtte én af RYK!s udsendte sande efter en noget svimlende tur rundt på ramper i danske byer. Hvad ramperne ikke kan gøre for os, har til gengæld den gode hjælpeordning gjort i mange år; tilmed har Danmark været banebrydende i forhold til de øvrige nordiske lande. Men her går det også skidt. Ordningen lider under manglende politisk vil-

je til at give hjælperne anstændige ansættelses- og arbejdsforhold. RYK har taget aktion.

Hvad sker der, når vi bliver ældre? Vi ved besked om senskader og kroppens fysiske nedslidning, men hvilken indflydelse får det på vores livskvalitet og påvirker det os psykisk? Læs det spændende interview.

For 20 år siden bragte PlayBoy for første gang billeder af en kvinde med handicap. RYK! har snakket med Ellen Stohl, der dengang poserede for PlayBoy, om baggrunden og hendes senere refleksioner.

Apropos vejr og ramper: På én af de gode sommerdage besøgte RYK! en hestepension, der vel nok er indehaver af flest ramper på samme matrikel.

Birgitte Bjørkman, redaktør

LIFESTAND LSA Helium

SUPERLET KØRESTOL MED STÅFUNKTION...

Lifestand Helium er konstrueret til aktive og sporty brugere, som på egen hånd ønsker at komme op i stående stilling for at udføre praktiske gøremål. Sæde, ryg oprejsningsfunktion forhåndsindstilles til brugerens højde og vægt.

medema®

Medema Danmark AS · Telefon +45 70 10 17 55

Afdelinger: Herning · Køge · Odense

E-mail: info@medema.com · www.medema.dk

Bruger - Hjælper Formidlingen A/S

Bruger - Hjælper Formidlingen A/S er et landsdækkende firma, som yder service til såvel handicappede som landets kommuner og amter.

Vi tilbyder bl.a.:

- Gratis rekruttering af hjælpere
- Helhedsløsninger inden for hjælperordninger
- Administration af ledsagerordninger
- Lønservice
- Vikarservice

Hvis du har interesse i ovenstående kontakt:

Bruger - Hjælper Formidlingen A/S

Ellebjergrvej 52, 1. A. H. Wingses Vej 1-3
2450 København SV 8200 Århus N
Tlf.: 3634 7900 Tlf.: 7026 2709

Email: bhf@formidlingen.dk

Hjemmeside: www.formidlingen.dk

Står du og skal bruge en hjælper, så ring til Pia og Pernilles Handicapservice ApS.

Vi er et firma, der rekrutterer og formidler hjælpere ud til handicappede.

Vi dækker hele Danmark.

Vi har en del års erfaring inden for denne branche og vil stå til disposition, når du har behov for det.

- almindelige formidlinger
- serviceordninger
- ledsagere
- lønadministration
- konsulentordninger
- Frit-valg ordninger indenfor ældrepleje

PIA & PERNILLES
Handicapservice ApS

Telefon 4369 2848

www.pphandicapservice.dk

Kontortid: Mandag-fredag 8.30-16.00

Fantastiske FERIECENTER SLETTE STRAND - ved Danmarks flotteste Vesterhavsmatur Velkommen til særlige faciliteter:

- Speciallejl. m. loftsift og elevationsseng
- Svømmehal med loftkran og op til 33 grader
- Specialcenter for motion og træning
- Strandsti helt ud til bølgerne
- Lækker mad til venlige priser
- Oplev naturreservater og kuttere på stranden
- Besøg Hjortdal Dyrefarm og Røgegård Naturfarm.

KUR- OG REKREATIONS-CENTER - MED MULIGHED FOR TILSKUD FRA DANMARK

Ture i hestevogn og (handicap-) ridning og stenslibning.

Værs'go: 3 døgn fra 1510,-
(Hel lejl. i lavsæson excl. el.
Tillæg for speciallejl./udstyr)

Vores speciale:
"Aktiv ferie med det hele"
- for grupper - indhent tilbud

Slettestrandvej 142
DK-9690 Fjerritslev

FERIECENTER
Slettestrand

Tlf. 98 21 70 44 · Fax 98 21 75 44

E-mail: fc@slettestrand.dk · www.slettestrand.dk

Det er måske tidligt nok at gøre status over kommunalreformens konsekvenser, men man kan dog ane nogle tendenser til i hvilken retning det går.

Det er forventeligt, at en så grundlæggende strukturændring kræver en omstillingstid. Allerede i løbet af 2006 forberedte mange offentlige instanser sig på omstillingen. Den 1. januar 2007 skulle forberedelserne stå sin prøve. Mange borgere, der henvendte sig til de offentlige instanser i starten af året, oplevede, at det nærmest var umuligt at komme igennem til den rette person. Hvad var slået fejl i forberedelserne?

Sagen var, at de offentlige ansatte skulle klare forberedelserne sideløbende med de arbejdsopgaver, som de i forvejen havde. Med andre ord skulle de arbejde meget mere på den samme tid. Det har medført, at bunkerne med ansøgninger er blevet større, hvilket vi den dag i dag stadig kan mærke konsekvenserne af: sagsbehandlingstiden er blevet længere. Det er overflødigt at nævne, hvem det går ud over. Det bliver spændende at se, hvor længe der går, før bunkerne er væk.

En væsentlig ændring med den nye kommunalreform er, at sagsbehandlerne er blevet pålagt at dokumentere deres afgørelser endnu mere end før. Nye begreber som arbejdsevnetoden, funktionsevnetoden, jobplaner mv. er blevet indført for at kategorisere borgerne og for at synliggøre og ensarte sagsbehandlernes arbejde. For et par måneder siden blev der råbt vagt i gevær fra de ansattes side, fordi de mente at nu var grænsen nået. Efterhånden bliver der brugt så meget tid på dokumentering, at det i væsentlig grad reducerer tiden til selve sagsbehandlingen. Argumentet for dokumentationen har været, at det i det lange løb vil lette de ansattes arbejde og gøre det let at overdrage en sag til en anden medarbejder.

Der er bare en overhængende risiko for, at der bliver så meget dokumentation, at de ender med ikke at kunne se skoven for bare træer. Dokumentationen bliver et mål i sig selv i stedet for et middel. Man kunne i øvrigt komme på den tanke, at baggrunden for dokumentationen i virkeligheden er mistillid til borgeren og mistillid til sagsbehandleren fra politikernes side. Politikerne ønsker kontrol ned til mindste detalje, bl.a. for at dæk-

ke sig selv ind overfor pressen, politiske modstandere mv. Det er en meget uheldig drejning, uanset hvad baggrunden for den øgede dokumentation er. Og det fordi uanset hvad, så kan det virke som om at man ikke længere stoler på at borgerne har brug for det, vi søger om.

Sagsbehandlerne er blevet tvunget til at fokusere på lovgivningens krav om dokumentation i stedet for borgernes behov. Manglende dokumentation kan betyde manglende refusion fra staten til kommunerne - og det er hverken kommune eller sagsbehandler interesseret i. Endvidere er deres arbejde blevet mere specialiseret, så de sidder med hvert sit smalle arbejdsområde. Det giver en stor risiko for, at folk ikke får en helhedsorienteret behandling - fx får de ikke at vide, hvad de kan søge, hvor de skal søge, hvem de skal søge. Er du nyskudet fx, så får du mange sagsbehandlere - en i dagpengeafdelingen, en i handicapafdelingen, en på hjælpemiddelområdet, en i hjemmeplejen - og sagsbehandlerne taler ikke sammen.

Politikerne er glade, så længe budgettet bliver holdt og de får deres dokumentation - så kan de holde deres ryg fri. Der burde laves en afvejning af, hvor meget og hvilken dokumentation der er brug for i forhold til den tid, det tager. Drop dokumentation bortset fra det der kan bruges konstruktivt og lad sagsbehandlerne gøre det de er ansat til.

Kommunalreformen blev sat i værk for at effektivisere og give borgerne en bedre service. Indtil videre har vi set det modsatte.

Mikkel Bundgaard, formand

Træer

RYK!

udgives af RYK - Rygmarvsskadede i Danmark **Redaktionens adresse:** Birgitte Bjørkman, Syvendehusvej 61A, 2730 Herlev • tlf. 44 98 81 81/26 25 81 81 • mail: redaktion@ryk.dk **Redaktør:** Birgitte Bjørkman **Redaktion:** Birgitte Bjørkman, Janke Bondam, Jakob Glahn og Susanne Villaume **Korrektur:** Solveig Hansen **Layout og grafisk tilrettelæggelse:** Birgitte Bjørkman **Tryk:** Special-Trykkeriet Viborg as **Abonnement:** RYK - Rygmarvsskadede i Danmark, Hans Knudsens Plads 1A, 2100 København Ø • tlf. 39 29 35 55, ma - to ml. 9 -14 • mail: info@ryk.dk **Annoncesalg:** Mediaspace, mail: info@mediaspace.dk • mediaspace.dk **Forsidefoto:** Christopher Voelker **Deadline nr. 4/2007: 25. oktober 2007.**

RYK er den landsdækkende interesseorganisation af og for de 2500-3000 danskere, der har para- og tetraplegi. RYK udgiver medlemsbladet RYK!, håndbøger, pjecer, afholder seminarer og arbejder bl.a. for at forbedre behandlingstilbudene for rygmarvsskadede. RYK er en specialkreds i Dansk Handicap Forbund **Hjemmeside:** ryk.dk **Formand:** Mikkel Bundgaard, Frederiks Alle 28, 2, dør C, 8000 Århus C • mail: mb@ryk.dk • tlf.: 86 12 53 63

Hovedsponsorer for RYK:

 ASTRA
ASTRA TECH astratech.dk

 Coloplast coloplast.dk

special-trykkeriet viborg a/s
GRAFISK PRODUKTION

Gå til specialisten...

- Specialist i grafiske tryksager
- Tryk til tiden
- Overlad det trygt til os

Det Europæiske Miljøagentur

Livøvej 1 · 8800 Viborg · Tlf. 8662 4033 · Fax 8662 4675 · www.special-trykkeriet.dk · E-mail stviborg@stviborg.dk

Komfort + VW - den perfekte løsning...

I VW busserne er der tænkt på alt, som gør såvel kørslen som opholdet i bilen attraktiv.

Optimale pladsforhold, fleksibilitet og righoldigt udstyr gør køreturen til en oplevelse. Bl.a. kan rattet indstilles i højde og længde, integreret joystickgearstang gør den nem at nå og letter gearskiftet. Sådan kunne vi blive ved....

VW busserne fås i 3 udstyrsversioner.

Allerede når du sætter dig ind i den nye VW fornemmer du, at det er *din* bil. Den personlige indretning, de ergonomiske hensyn og rummeligheden gør det nemt og bekvemt at bevæge sig rundt. Her er taget hensyn til det hele.

Vi leverer overalt i Danmark

Vi er specialister i opbygning og indretning af VW handicapbusser og tilbyder totalløsninger udført nøjagtigt efter dine ønsker og behov.

Kontakt Christian Rosendahl eller Torben Madsen for yderligere oplysninger på tlf. 7542 0600

Villy Veirup as

Industrivej 1 • 6760 Ribe • 7542 0600
www.vw-ribe.dk • ribe@volkswagen.dk

Tips & Tricks

Nem starthjælp

Hvem har ikke oplevet, at bilens batteri er dødt og bilen behøver starthjælp? Og at Falck skulle kaldes eller naboer mobiliseres? Det er nu fortid. En ny handy start-hjælp er kommet på markedet. Black & Decker har udviklet batteriboosteren BDVO30 med plugin til strømudtaget inde i bilen. Sæt boosterens stik i cigarettænderen og vent 10-20 minutter inden tændingsnøglen drejes og bilen startes. Sådan!

Batteriboosteren kan også bruges som almindelig 12V strømkilde, når mobilen skal oplades eller ugernes DVD eller MP3 er gået død på bagsædet. Den lille kasse, der udgør boosterens, er ikke større end at den kan

ligge i handskerummet. Der findes en større og kraftigere model, BDVO12, som også kan benyttes som ekstra strømkilde til campingvognen og ferieturene. Black & Decker opfylder hermed et ønske for mange af os, der ikke selv kan nå batteriet i bilens motorrum for at sætte startkabler på. *BDVO30 er set i handelen til 595 kr.* BB

Redaktionen modtager gerne ideer og forslag til **Tips & Tricks** på: redaktion@ryk.dk Medsend gerne fotos.

Hjælp til haven

En fuldautomatisk plæneklipper fra Husqvarna slår græsset for dig. Lyder det for vildt? Det er ikke desto mindre det nyeste hit til de haveejere, der er for dovne til selv at slå græsset. Havde jeg vidst for år tilbage, at en sådan græsslåmaskine skulle komme på markedet, havde jeg måske ikke lagt herregårdssten i hele min have. Men dengang - efter kommunen indstillede sin havehjælp til kommunens pensionister - havde jeg valget mellem at lade græsset gro eller lægge sten i haven. Men nu kan man investere - hvis man har råd, må jeg skynde mig at tilføje - i en terrængående, fuldautomatisk plæneklipper, der slår græsset for dig. Det kræver

opsætning af et kabel, der indrammer det område, plæneklipperen skal fungere på. Herefter klarer den selv både klipning og opladning hele sommeren. Kablet forsvinder ned i græsset, så det ikke ses, og plæneklipperen kører på strøm. Den mindste model, Automower 210C kan arbejde på et areal på op til 500 m² og koster 10.995 kroner inkl. kabler og oplader. Der findes yderligere to større modeller. Så nu er det ikke længere så svært at være haveejer i kørestol - hvis man vel og mærke har råd! Og vandingen - ja, den må Vorherre sørge for! Og det har han jo gjort i rigelige mængder denne sommer. BB

Smooft madras

Kan man hoppe ned på græsset eller i sandet, så er den hollandske flydermadras, Smooft et godt bud på dette års nye underlag, der er velpolstret og samtidig smart og praktisk. Smooft-madrassen er forsynet med praktiske bærestropper og let at transportere. Stropperne kan i øvrigt tages af, så de ikke er i vejen. Overfladen er et praktisk og rengøringsvenligt polyestermateriale, der er imprægneret, så madrassen er smudsafvisende og nem at tørre af med en blød, opvredet klud. Smooft fås i seks flotte farver, måler 200 x 60 cm og koster 1.350 kr. i vejl. udsalgspris. Falder du for fristelsen så er der nærmere oplysninger på tlf. 64 48 14 74 eller dyberg-larsen.dk BB

En truet ordning

Den 10. maj var et beslutningsforslag om at give handicaphjælpere samme rettigheder som ansatte i hjemmeplejen på Folketingets dagsorden. RYK skrev dengang til Folketingets Socialudvalg med en opfordring til at bakke op om forslaget. Forslaget fik dog ikke opbakning fra regeringspartierne. Der afventes nu et fornyet forslag til efteråret fremsat af Socialministeren, og RYK har endnu engang grebet pennen for at påvirke udfaldet.

Tekst: Birgitte Bjørkman • Tegning: Jan Thoresen

I maj stillede oppositionspartierne, Socialdemokraterne, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten et beslutningsforslag i Folketinget, der skulle sikre handicaphjælpere løn- og arbejdsforhold på niveau med ansatte i hjemmeplejen.

En truet ordning

Ansatte i den offentlige sektor har overenskomst, der inkluderer pensionsordning, tillæg for tilkald, anciennitetstillæg, fuld løn under sygdom og barsel osv. Men det er ikke tilfældet for de ca. 6.000 handicaphjælpere i Danmark. Godt nok står der i Sociallovgivningens § 96: "Aflønning af hjælperne bør normalt ske efter de almindelige regler i overenskomst om aflønning af hjemmehjælpere mv." - men kun få kommuner følger reglerne. Det fortæller Jens Bo Sørensen, der er kasserer i RYK og selv bruger af ordningen:

- Dette lille "bør" har givet hovedparten af landets kommuner mulighed for at spare lidt penge. Det betyder, at rigtige mange brugere må ansætte hjælpere uden at kunne tilbyde pensionsordning og ekstrabetaling ved uvarslet overarbejde og tilkald.

- Selv efter 10 års ansættelse står mange hjælpere stadig på samme løntrin som da de startede, forklarer Jens Bo Sørensen og henviser til, at meget få personalegrupper på arbejdsmarkedet står uden overenskomstforhold som handicaphjælperne.

- Jo, ejendomsrådgivere. Men de lider mig bekendt ikke nød, bemærker Jens

Bo Sørensen med et skævt smil.

RYK frygter, at de dårlige ansættelsesvilkår vil true ordningens eksistens.

- Det afskrækker mange ansøgere, og det bliver sværere og sværere for os brugere af ordningen at rekruttere kvalificerede hjælpere. Tilmed skal vi dagligt leve med usikkerheden om, hvor længe hjælperne bliver under de arbejdsvilkår. Det giver stor utryghed.

Blot en forhaling

Ved behandlingen i folketinget slog socialministeren fast, at det er kommunernes ansvar, og at der allerede er klare retningslinjer.

- Nedslående når man ved, at kommunerne ikke følger dem, siger Jens Bo Sørensen.

Et forslag fra regeringspartierne om en undersøgelse af hvorvidt kommunerne lever op til det lille "bør" i SL § 96, giver Jens Bo Sørensen da heller ikke meget for.

- Det vil blot være en forhaling. Vi, der lever med hjælperordningen ved, at næsten alle kommuner vælger økonomien frem for anstændigheden.

RYK er bekendt med, at mange medlemmer har forsøgt at ændre forholdene i egne kommuner. Dette uden held. Trods kommunernes forståelse er afslagene begrundet i økonomi.

Groteske forhold

Hjælpeordningen blev oprettet for snart 30 år siden som et forsøg. Også kaldet Århus-ordningen, da det var der, den opstod. Ordningen lagde dengang op til

et korps af underbetalte studerende som hjælpere.

- Det lider ordningen stadig under. Ansættelsesvilkårene for vores hjælpere er mildest talt uanstændige og utidsvarende, fortæller Jens Bo Sørensen.

- Mange finder behag i jobets arbejdstider med lange vagter og stor frihed, men bl.a. de mange nye vikarbureauer, der tilbyder jobs med overenskomst, lokker mange hjælpere væk fra deres faste job. Disse bureauer kan på langt sigt vise sig at blive en meget dyr løsning for det offentlige, mener Jens Bo Sørensen, som finder det grotesk, at nogle kommuner accepterer merprisen.

- Anstændige ansættelsesforhold for de fastansatte er trods alt billigere end en vikar til dobbelt løn. I stedet vælges en løsning, der resulterer i hjælperflugt til vikarbureauerne, frustrerede brugere og afmagt blandt de tilbageværende, fastansatte hjælpere.

Jens Bo Sørensen ser da også med dyb alvor på, at lovforslaget ikke fik opbakning af regeringspartierne.

- Al anstændighed burde byde folketinget at ændre disse forhold.

Ikke mindst var det med stor undren, at Dansk Folkepartis ordfører, Pia Kristensen med den ene hånd beklagede forholdene i hjælpeordningen og med den anden afslog, at der var penge til at forbedre den for de 1.200 brugere og deres hjælpere.

- Jeg genkendte ordret en række af RYKs argumenter fra vores brev i hendes fremlæggelse af forholdene.

Grotesk at hun derefter når frem til at konkludere, at man ikke kan afsætte penge midt i et finansår og blot sender bolden videre til kommunerne og Handicaprådene, siger Jens Bo Sørensen.

Brev til ministeren

Socialminister Eva

Kjer Hansen vil fremlægge et forslag i efteråret til forbedring af hjælperordningen på en række områder. Derfor skrev RYK i august til socialministeren. I brevet påpeger RYK bl.a., at de såkaldte rådighedstimer er misbrug af begrebet rådighed.

- I andre jobs betyder det typisk at skulle have en tændt telefon i nærheden. For handicaphjælperen betyder det timer på arbejdspladsen til nedsat løn. Andre områder RYK peger på i brevet er vigtigheden af bevarelse af ordningens fleksibilitet og frihed. Med det mener RYK, at ordningen skal indeholde mulighed for lange vagter i forbindelse med eksempelvis ferie.

- Som brugere er det alfa og omega at vi fx selv ansætter, afskediger og lægger vores vagtplaner, fortæller Jens Bo Sørensen, der i samme åndedrag tilføjer, at det samtidig kræver såvel velkvalificerede arbejdsgivere som arbejdstagere.

- I dag savnes uddannelsesplaner for

begge parter. Her ligger en udfordring! RYK mener også, at ordningen skal have plads til de brugere, der har behov for assistance til arbejdsgiverrollen. - Det er ikke alle, der kan overskue de opgaver, arbejdsgiverrollen medfører. Derfor foreslår vi, at det skal være valgfrit om man vil være "selvkørende" arbejdsgiver eller være bistået arbejdsgiver.

I dag tilbyder nogle kommuner at klare det administrative, mens andre ansætter servicebureauer til det. Andre igen ser helst, at brugeren selv klarer det hele. Uanset valget mener RYK dog, at brugeren skal uddannes i arbejdsgiverrollen. Og hjælperordningen skal også følges op i kommunen.

RYK foreslår ministeren at kigge mod nord og finde inspiration i den norske hjælpeordning, der bl.a. tilbyder sine brugere valg mellem forskellige "arbejdslederroller" med eller uden ansvar for løn og ansættelse.

- I Danmark har vi grundlaget til en fan-

tastisk hjælpeordning, der giver frihed! Brugerne kan leve et selvstændigt liv og ordningen bidrager til et "alternativt arbejdsmarked".

Jens Bo slutter med en opfordring til ministeren:

- Lad os udbygge ordningen og tilføre hjælperne nogle bedre ansættelsesvilkår uden at gå på kompromis med friheden.

I alt har 1.200 personer i Danmark en hjælpeordning efter servicelovens § 96 (tidl. § 77). Det forventes, at folketinget beslutter en forbedring på en række af problemerne i Sociallovgivningens § 96.

Illustration fra "Branchevejledning om Handicaphjælpernes arbejdsmiljø". Se branchearbejdsmiljørådets hjemmeside om psykisk arbejdsmiljø: etsundtarbejdsliv.dk og om at arbejde i andres hjem: mitnetvaerk.dk

Hestepension

Tekst og foto: Birgitte Bjørkman

Carsten Nielsen havde netop overtaget familiens slægtsgård og hestepension, da han blev rygmarvsskadet ved et fald fra ridehusets tag. Med god støtte fra kommunen fik Carsten mulighed for at videreføre pensionen. I dag kører han foder og halm til hestene, harver ridebanerne siddende bag rattet i sin traktor og slår græsset på gårdens store græsarealer.

I Hornsherred på Sjælland i den lille landsby Lyngerup finder man Mejerigården. Her skal jeg møde Carsten Nielsen, som er fjerde generation på den gamle slægtsgård, hvor han driver en hestepension.

Mit nummer blev trukket

På gårdspladsen tager Carsten Nielsen imod mig. Skarpt forfulgt af hans to hunde, Ludwig og Tille. Carsten har inviteret RYK! på besøg, for som han siger til mig: "Andre bør få glæde af at se, hvordan jeg klarer at passe en hestepension!" Også RYK!s udsendte har set frem til besøget, og jeg følger efter Carsten og hundene over i ridehuset, hvor rundvisningen starter. En rampe fører op til et repos, hvor Carsten har fin udsigt til den indendørs ridebane. Det var her, Carsten i august 2000 faldt over syv meter ned fra taget og brækkede ryggen.

- Jeg skulle udskifte nogle gamle lysplader og var næsten færdig, da jeg røg igennem ... det var mit nummer, der blev trukket den dag!

Bevilling på 1,4 millioner

Efter ophold på Klinik for Rygmarvsskader vendte Carsten Nielsen hjem til gården. Opsat på at fortsætte hestepensionen.

- Under min indlæggelse i Hornbæk hørte jeg om en tetraplegiker i Vejle, der var landmand, og som dyrkede 100 hektar land. Jeg tænkte: Hvis han kan køre traktor, så kan jeg også! Besluttet på at drive hestepensionen videre, henvendte Carsten sig til sin kommune, og sammen med en handicapkonsulent, personale fra Hornbæk og kommune blev der holdt en række møder.

- Alle var meget positive, og kommunen bevilgede ombygninger og indretninger for tilsammen kr. 1.4 million, så jeg i

på hjul

dag kan fungere selvstændigt i dagligdagen og passe min hestepension.

Ansæt hjælper

Vi går videre til hestestaldene. På Mejerigaarden er der plads til 29 opstaldede heste og ponyer, der passes af Carsten og hans hjælper, der er ansat i 37 timer ugentligt.

Mejerigården har også en rideskole tilknyttet.

- Der er nogle ting, jeg ikke kan klare alene. Kommunen har derfor bevilget mig ansættelse af en hjælper til brug i mit job. Hun lukker bl.a. hestene på fold hver dag, og hun bistår mig med de ting, jeg skal have praktisk hjælp til.

Udenfor er Carstens hjælper i fuld gang med at trække en stor have-

Øverst: Efter ombygning af sine traktorer klarer Carsten mange af de opgaver, hestepensionen fordrer.

Øverst til højre: Ridebanerne harves med den store traktor.

Nederst til højre: Carsten i sin ombyggede fodervogn klar til dagens anden fodring af hestene.

slange hen til vandtruget ved den ene af foldene.

Gammel vasketøjsvogn blev fodervogn

Carsten står selv for fodringen tre gange dagligt.

- Med hjælp fra det lokale byggemarked har jeg fået ombygget en vogn med håndbetjening. Én af dem, man bruger til at køre vasketøj på hospitaler. Sædet har vi taget fra en minicrosser. Det er monteret på en drejesokkel, og bag på vognen er der lavet en kasse til foderet. Carsten kører op ad rampen ved fodervognen og hopper over på vognens sæde. Jeg og hundene følger efter ham hen til siloen, hvor det valsede korn opbevares. Her skovler han foderet fra beholderen over i fodervognen, klar til dagens fodring.

Det går hurtigt. Ved hver boks stopper Carsten og fylder et stort målebæger med foder, der hældes op i krybben til Anton, Frisbee, Schatsmo, Pollux, Hannibal, Julius, Laurits og de øvrige 12 opstaldede heste.

Det gør Carsten hver morgen kl. syv. Dagens sidste fodring er ved ti-tiden om aftenen.

- Man har ikke meget fri, heller ikke i weekenden, for hestene skal fodres alle ugens dage, fortæller Carsten med et smil, der afslører, at han holder af jobbet.

Bobcat med møggreb

Ved siden af fodervognen står Carstens håndstyrede Bobcat med en møggreb foran.

- Bobcatten bruger jeg til at rense stalden med.

Bobcatten kan løfte ca. 270 kg og for at vise hvad den kan, skubber Carsten den store skydedør i hallen til side med greben. Den havde Carsten næppe kunnet åbne med håndkraft.

Med greben griber Carsten om en minibig-halmballe. Dem bruger han ca. 200 af om året. Katten Frede, der sover middagslur, springer dovent ned fra halmballen.

- Med Bobcatten kan jeg også bore huller, når jeg skal lave hegn om foldene, og om vinteren bruger jeg den som sneskovl.

Ombygget traktor

Den dyreste rampe er rampen til traktoren. Vi går over gårdspladsen til maskinhallen, hvor Carstens ombyggede traktor står.

En traktor er som bekendt et højt køretøj, så Carsten har fået lavet en rampe i galvaniseret jern, der fører fra gårdspladsens niveau til traktorens indstilling halvanden meter over jorden.

Traktorsædet er et almindeligt, luftaffjedret sæde, der er sat på et par lange skinner, så Carsten kan skyde sig frem og tilbage. Traktoren har ratgas; en gasring, der giver mulighed for samtidig at betjene koblingen og håndbetjent bremse.

Ombygningen af traktoren kostede kommunen 100.000, fortæller Carsten mens han flytter sig over i traktorens sæde, sætter tænding til og bakker ud af hallen.

Carsten er nu klar til at køre ud og løse ridebanernes underlag med den store harve foran traktoren. Noget han gør hveranden dag.

Jeg smutter hurtigt over gårdspladsen og videre mod ridebanerne, så jeg kan tage et par billeder. For Carsten tager det ikke meget længere tid end for enhver anden traktorfører at få maskinen "på græs", og jeg er da også kun lige

nået frem til ridebanerne, da traktoren kommer til syne rundt om gården.

I efteråret bliver traktoren også flittigt brugt. Så kører Carsten 3 - 4000 små halmballer hjem, der skal bruges i hestestaldene vinteren over.

Ramper til det hele

Uden for maskinhallen står der en redeggraver. Endnu en dyr ombygning, bemærker Carsten. Her har han også fået indrettet håndstyring med gasring. Og så er der græsslåmaskinen, hvortil der som ved alle andre maskiner er rampe.

- Om sommeren bruger jeg 10 timer ugentligt på at slå græs. Det ser så godt ud, når det er nyslået!

En truck må man også have på en gård. Til at flytte alt det, der er tungt. Til den er der også en lille rampe. Og til affaldscontaineren udenfor er der også lavet en rampe.

Rampe til vel nok det mindste køretøj blandt Mejerigårdens store maskinpark er rampen til minicrosseren. I øvrigt den ottende rampe, jeg indtil nu har

Fra venstre: Der er ramper til alle gårdens maskiner: Rendegraveren, bobcatten med mæggrebet, traktoren og trucken i maskinhallen for ikke at glemme græsslåmaskinen.

talt på gården.

- Crosseren bruger jeg til at køre ud ved foldene og reparere hegn.

På enhver gård er der et stuehus. Her havde Carsten først fået lavet en trappelevator til hoveddøren.

- Når man render ind og ud af huset mange gange om dagen blev det alt for omstændeligt, Det havde jeg ikke tid til! I stedet købte Carsten selv den galvaniserede jernrampe, der fører op til huset. Lidt stejl erfarer RYK!s udsendte, men pladsen var ikke til en længere rampe, bemærker Carsten, da han ser mine anstrengelser. Indenfor i huset er der indrettet køkken, og der er etableret elevator til førstesalen og kælderen. Til husets terrasse er der også anlagt rampe, og rundt om stuehuset, på gårdspladsen og op til ridebanerne er der anlagt stier med fliser.

At fastholde livsværdier

- Med den opbakning jeg har fået fra min kommune, er det blevet muligt for mig at holde fast i mine livsværdier. Jeg overvejede på et tidspunkt om jeg

bare skulle sælge gården og købe mig et hus i Jægerspris. Men hvad skulle jeg lave der?

- Det handler også om livskvalitet, slutter Carsten og håber, andre rygmarvsskadede kan bruge hans historie.

Med en masse notater i blokken og lidt klogere på heste og mekanik kører jeg fra Mejerigården. Bag bilen følger Ludwig og Tille mig et stykke på vej, og i bakspejlet kan jeg se et par sommerkåde heste hoppe rundt i folden.

Justerbar bremse

Carsten Nielsen har sammen med naboen udviklet en justerbar kørestolsbremse til sin "Küchall" kørestol. Med den behøver han ikke løsne bremsen fra stellet, når bremsen skal justeres enten på grund af dækslid eller udskiftning til andre typer dæk eller hjul. Interesserede kan kontakte Carsten på: mejerigaarden.net

Senfølger - fra et psykologisk

Senfølger er på mange måder et nyt fænomen, og den nuværende viden, specielt inden for det psykosociale område, er endnu ganske begrænset. I en kandidataffhandling har Mette Nyrup sat fokus på senfølgerne fra et psykologisk og socialt perspektiv under titlen: "At leve et liv eller vinde en krig".

I forbindelse sin afslutning af uddannelsen til cand. psych. udarbejdede

Mette Nyrup en kandidataffhandling om de psykosociale konsekvenser af senfølger og tidlig aldring, som ledsager et fysisk handicap.

Forud for specialeafhandlingen var Mette Nyrup i praktik på PTU.

- Her oplevede jeg, at senfølger ikke kun var et fysisk problem i form af en yderligere og ofte betydelig funktionsnedsættelse, men at denne fornyede funktionsnedsættelse tillige havde væsentlig indvirkning på det psykiske og sociale velbefindende.

Dette fandt Mette Nyrup umiddelbart indlysende, men hvad der derimod vakte hendes undren var, at netop de psykosociale aspekter havde tiltrukket sig ganske begrænset forskningsmæssig opmærksomhed.

Psykosociale konsekvenser

På spørgsmålet om hvad der sker hos den enkelte, når senskader indtræffer, fortæller Mette Nyrup:

- Når senfølger giver anledning til psykologisk stress og dermed påvirker personens psykosociale velbefindende skyldes det, at der opstår en oplevet ubalance mellem på den ene side de krav, som individet oplever sig stillet overfor og på den anden side mulighederne for at håndtere disse krav.

I denne sammenhæng er der især to forhold, der er vigtige at tage i betragtning, mener Mette Nyrup.

- For det første hvorvidt der er tale om en forventet eller uventet hændelse, idet en uventet hændelse som udgangspunkt er mest stressende. Da en rygmarvsskade traditionelt er blevet betragtet som et ikke-progredierende handicap, opleves det for de fleste som

noget af et chok, at der pludselig indtræder denne forværring. For det andet er en begivenhed nemmere at håndtere, hvis den falder inden for den normale livscyklus, forklarer Mette Nyrup med henvisning til, at den fysiske aldring hos rygmarvsskadede indtræffer "før tid".

For ung til at være gammel

Det, som karakteriserer livsperioden, der ligger lige før den egentlige alderdom, er en større personlig frihed.

- Familielivet og karrieren kræver ikke længere fuld opmærksomhed. Denne frihed bruges ofte til rejser, kulturelle aktiviteter og ikke mindst aktivt samvær med eventuelle børnebørn. Hvis man rammes af senfølger, er der dog sjældent overskud til disse aktiviteter.

Dette betyder, forklarer Mette Nyrup, at der ikke kun er tale om en tidlig fysisk aldring, men også en tidlig psykisk og social aldring. Den viser sig ved, at det i højere grad er alderdommens udviklingstemaer, som kommer i fokus. Mette Nyrup har derfor set nærmere på de udfordringer, der kendetegner halvtredsårsalderen, hvor senfølgerne sædvanligvis indtræder.

- Det handler nemlig om at kunne acceptere, at kroppen ældes og ikke længere kan så meget som tidligere, hvilket kan være svært, når man som rygmarvsskadede har brugt en stor del af sin tid på at træne sig op til at opnå størst mulig grad af fysisk selvstændighed. Det følger således også, at senfølgerne understreger nødvendigheden af at opdage og udvikle sider af sig selv, som ikke er knyttet til en stærk fysik.

Omdefinering af social rolle

I sin afhandling kommer Mette Nyrup

også ind på teorien om den samfundsmæssige opfattelse af at være handicappet.

- Som senfølgeramt må man ofte i stigende grad omdefinere de sociale roller, som man hidtil har varetaget. Fx arbejde på nedsat tid eller måske helt holde op med at arbejde for at få hverdagen til at hænge sammen. Dette kan være en svær hurdle at komme over, da karrieren og muligheden for at være selvforsørgende er et vigtigt aspekt ved den voksne identitet - handicap eller ej. Lettere bliver det ikke af, at ens arbejdskolleger stadig har deres fysiske funktionsniveau i behold og derfor kan have vanskeligt ved at sætte sig ind i, hvordan det føles at være 'slidt op' i en alder af 50 år.

Derfor må det også betragtes som noget ganske naturligt, mener Mette Nyrup, at føle et stik af misundelse over, at andre ikke oplever samme begrænsninger.

Overraskende var det for Mette Nyrup at erfare, at det ofte er de mindre handicaps, som giver anledning til de største tilpasningsproblemer.

Familie

Den største forandring i forhold til de sociale roller gør sig dog oftest gældende i forhold til familien og i særdeleshed ægtefællen.

- I det øjeblik partneren skal bistå med nye opgaver, sker der en forskydning i relationen, som gør, at kærligheden og nærheden kan få det svært.

Disse forandringer forårsager en ikke uvæsentlig indgriben i partnerens personlige frihed, og det kan forståeligt nok føre til vrede og irritation, fortæller Mette Nyrup.

For den rygmarvsskadede kan det op-

perspektiv

leves som en stor psykisk belastning og til en vis grad skamfuldt at skulle have hjælp til så intime ting som personlig hygiejne.

- Visheden om, at man i en eller anden grad ligger sin ægtefælle og måske også sine børn til last, kan være forbundet med megen skyldfølelse.

En oplagt løsning vil være at få ansat en personlig hjælper.

- Det er også, hvad den rygmarvsskadede ofte gør, men så opstår til gengæld bekymring over, hvilken betydning en tredjepart vil få for parforholdet, der sædvanligvis er en institution for to.

Derfor er det vigtigt, at man ikke kun fokuserer på den rygmarvsskadedes behov, men også tilbyder familien den nødvendige hjælp til at tilpasse sig den nye situation, mener Mette Nyrup og peger på pårørende-grupper som en god mulighed for at støtte pårørende i denne proces.

Ikke alle reagerer ens

Som tidligere nævnt har forskningen ikke beskæftiget sig meget med de psykologiske aspekter, men der findes studier som viser, at nogle udvikler depression og markant forringet livskvalitet i forlængelse af senfølgerne, mens andre formår at tilpasse sig uden større problemer.

- Der er individuelle variationer i de oplevede muligheder for at håndtere senfølgerne, ligesom en række faktorer har indflydelse på, hvorvidt man er disponeret for at udvikle depression eller ej.

Ofte ses der en vis modstand mod at associere handicap med et begreb som sorg, forklarer Mette Nyrup.

- Derimod ser vi langt hellere, at man 'accepterer' sit handicap. Det kan imidlertid kun lade sig gøre, hvis personen gives tid og rum til at sørge over det, som går tabt i kraft af funktionsnedsættelsen, fx tab af sin sociale rolle og sin uafhængighed.

En vigtig forudsætning for at kunne

bearbejde de tab, som senfølgerne giver anledning til og dermed opnå fornyet tilpasning er, at man har fået bearbejdet den sorg, der har ledsaget den oprindelige skade.

- Har man udviklet en identitet som 'rygmarvsskadede' og haft samvær med andre rygmarvsskadede, får det også den fordel at man kan dele sine sorger og frustrationer og udveksle erfaringer som inspiration i forhold til håndtering af disse problemstillinger med personer, som har den nødvendige 'insiderviden'.

Her har RYK stor betydning, mener Mette Nyrup.

Indsigt og nye muligheder

Mette Nyrups afhandling peger på vigtigheden af tidlig indsigt og bearbejdning af senfølgers betydning og påvirkning af ens funktionsniveau, sociale overskud, livskvalitet og familierelationer.

- Det er væsentligt for såvel behandlere

som rygmarvsskadede selv at opnå en indsigt i, hvad det er for psykiske og sociale problemstillinger, som opstår, når man rammes af senfølger. Dermed får man også mulighed for at fokusere på nye muligheder og nye livsværdier, fortæller Mette Norup og slutter:

- Det handler om at leve sit liv frem for at vinde en krig.

Forskningen viser, at personer med handicap ældes hurtigere end normalt. Der er store variationer i, hvem der rammes af senfølger og hvornår, hvilket formodentlig skyldes et sammenfald mellem medfødte dispositioner og livstilsrelaterede faktorer som fx ernæring og motion.

Artiklen er baseret på specialeafhandlingen "At leve et liv eller vinde en krig - et udviklingspsykologisk perspektiv på senfølgerne af polio, rygmarvsskade og Cerebral Parese". Mette Nyrup blev Cand. Psych. ved Københavns Universitet i foråret 2007.

Playmate

Ellen Stohl

I Playboys julinummer i år omtales de skelsættende billeder, der blev bragt i magasinet for præcis 20 år siden, hvor californiske Ellen Stohl optrådte som playmate. Ellen Stohl var dengang 23 år og rygmarvsskadet og ville udfordre det verdensomspændende mandeblad på dets vovemod og rummelighed.

RYK! har taget kontakt med Ellen Stohl og bringer her historien, der stadig er lige inspirerende og ansporende.

Tekst: Janke Bondam

Foto: Christopher Voelker

"Mit navn er Ellen Stohl, jeg er en model/skuespiller, som for tre år siden kom til skade i en tragisk trafikulykke. I starten havde jeg opgivet ethvert håb om at fortsætte min karriere, men efter en masse overvejelser og tre-fire års erfaringer i stol, besluttede jeg, at en kørestol ikke skulle gøre nogen forskel. (...) Grunden til at jeg vælger Playboy til mit forehavende er, at seksualiteten er det sværeste område at holde fast i som handicappet. Ikke for hermed at sige, at man ikke er i stand til at have en seksualitet, men nærmere for at pointere, at samfundets fokus på perfektion er med til at sætte en kraftig dæmper på selvværdet. Så jeg mener, tiden nu er inde til at vise samfundet den rette historie. Enhver kan være sexet; det hele handler om, hvordan et menneskes selvfølelse er, og rent personligt har jeg det rigtig godt."

Ovenstående er et udpluk af det brev, Ellen Stohl skrev til Playboys grundlægger og chefredaktør, Hugh Hefner i 1986. Ellen Stohl blev i 1983 skadet i en trafikulykke og pådrog sig en rygmarvsskade på C7/Th 1, der medførte en inkomplet tetraplegi. Hun var dengang 18 år; ung og smuk og med en vældig appetit på alle livets aspekter, - ikke mindst med en stærk vilje til at optræde enten som skuespiller eller som model.

"Ikke én i mine omgivelser mente, at det var muligt, nu jeg var blevet kørestolsbruger. Den glamour og air af sexet udstråling, der forbindes med skuespillere og modeller kunne ingen forbinde med én i kørestol".

Disse fordomme gav anledning til frustration hos Ellen Stohl,

og hendes følelse af uretfærdighed var til at tage og føle på. Da drivkraften til at ville optræde på den ene eller anden måde ikke var til at få bugt med, besluttede hun at udfordre Playboy; måske kunne de hjælpe hende med at bryde gennem lydmuren.

Hugh Hefner har i et langt senere interview i bladet Ability givet udtryk for, at der lige var nogle kameler at sluge, inden han turde give sig i kast med ideen. Han var bange for, at associationerne ville blive negative, men det forsvandt efter mødet med Ellen og han forstod, hvad hendes projekt gik ud på, og hvad det var, hun ville kommunikere med en Playboy billedserie. Med forbløffende velformuleret argumentation fik Ellen med overbevisning udtrykt præcist hvad det var, billedserien kunne gøre, ikke alene for hende selv, men for andre i lignende situation: "Vi er også mennesker, og sex er en del af det at være i live, handicap eller ej."

Dette budskab fandt Hugh Hefner så udfordrende, at alle forbehold forsvandt. Nu handlede det for ham bare om at løse opgaven så smagfuldt og stilfuldt som overhovedet muligt. Det lykkedes i juli-nummeret 1987.

At billedserien med Ellen Stohl efterfølgende blev så vel modtaget, som den gjorde, oversteg enhver forventning. Og Hugh Hefner har åbenhjertigt erkendt, at de erfaringer, de indhøstede ved at gøre Ellen Stohl til Playmate, har været livgivende og øjenåbnende for deres vedvarende celebrering af kvindernes mangfoldige charme. Siden har et par andre kvinder med handicap været modeller i bladet.

Wolturnus bygger skræddersyede kørestole, der passer nøjagtigt til dig

- Rugby Attack højt specialiserede rugby-kørestol udviklet specifikt til angrebsspillere. Fås også som Defence til forsvarsspillere.

- Håndcyklen er et redskab, der åbner helt nye muligheder for brugeren: Oplevelsen af fart, bevægelse gennem landskabet og mulighed for aktivitet sammen med familie og venner.

- Tukan fastrammekørestol m. justerbar fodstøtte, vægt fra 6,8 kg. Fås også med justerbar bagaksel og folderyg.

- W5 fuldsvejset fastrammekørestol, vægt fra 6,0 kg. Fås også med justerbar bagaksel, fodstøtte samt folderyg.

- WSD fastrammekørestol m. justerbare opklappelige fodplader, justerbar bagaksel og folderyg. Fås også med fast bagaksel og fast ryg.

- Dalton fastrammekørestol m. aftagelige svingbare benstøtter, justerbar bagaksel, folderyg samt armlæn.

De viste modeller kan leveres med anti-tip, sideplader med skærm, armlæn, skubbehåndtag mm.

wolturnus

Wolturnus A/S • Halkærvej 24B • 9240 Nibe • Tel: 96 71 71 70 • info@wolturnus.dk • www.wolturnus.dk

Playmate

Kørestolen figurerer ikke på billederne af Ellen Stohl. Det var nøje gennemtænkt. Pointen var, at der ikke umiddelbart skulle associeres til hendes rygmarvsskade; at det lige præcis ikke var kørestolen, der skulle definere hende, men at hendes seksuelle tiltrækning - uanset hvad - var en del af hendes personlige udstråling.

Ellen Stohl fik lov at posere på den måde, hun gerne ville. Hun blev ikke påduttet noget, men fik selvfølgelig tekniske råd. Selv har hun udtrykt, at "det handlede om mig, - det handlede om mit udtryk, og de fik mig til at føle mig rigtig godt tilpas både kropsligt og psykisk. Der var fine fotofolk omkring mig, der i den grad støttede op om mine holdninger til, hvad mit projekt med fotosessionen var."

At posere for Playboy var som at opdage sin egen seksualitet, har hun senere fortalt. Det var som at fejre den del af hende, hun følte var taget fra hende, fordi det omgivende samfund ikke kan forbinde seksualitet og handicap. I det offentlige rum er denne forbindelse til stadighed nærmest ikke-eksisterende. Playboy var hendes forum til at udfordre denne holdning. Hun fortæller:

"Jeg var da meget usikker på det hele, men det var min mulighed for at udforske, - min mulighed for at se mig selv se godt ud nøgen, at føle mig selv som kvinde og være rigtig glad over det faktum. For både Hugh Hefner og mig var denne Playboy seance ikke noget, der bare blev gjort ud fra et uovervejede indfald. Det var gjort ud fra ægte overbevisning.

"Hef har en stærk overbevisning om at ville udvide folks forestillinger om seksualitet. Jeg er ikke enig i meget af bladets stof, slet ikke, men jeg respekterer, at Hef vedvarende flytter grænserne for, hvor bredspektret den seksuelle udstråling kan indfanges. Og selv er jeg opsat på at udvide og udfordre forestillingen om handicap; dedikeret til at overskride de sociale mærkater og stereotyper, der ureflekteret påklistres folk med handicap."

Ellen Stohls engagement tager også afsæt i den problemstilling, at nogle folk med handicap kan blive ofre for de internaliserede stereotyper ved at reproducere disse i deres liv, og på dem måde efterleve stereotyp-billedet, så samfundet derved forstærkes i dets fordomme.

"Det er som en evig skrue, der trækker nedad, og der skal indimellem kræfter til, for at rejse sig op imod fordommene", fortæller Ellen Stohl og konkluderer, at der er mange potentialer, der går tabt på den konto, ... alt for mange.

Hele Playboy-historien er ikke bare en lille historie. Den handler på mange måder ikke kun om Ellen Stohl, eller om Playboys Playmates, og den handler ikke udelukkende om erotisk stimulerende billeder eller om handicap. Fra et overordnet synspunkt handler den om, at man ikke behøver en "perfekt" krop for at opfylde Playboys - eller for den sag skyld en norm-idealiseret - målsætning. Den handler om individet og dets seksuelle udstrålings tilstedeværelse i kroppen, uanset om den er anderledes eller ej. Sexet er sexet uanset hvad.

Ellen Stohl fortæller, at siden hun poserede for Playboy har to andre kvinder med handicap poseret for dem. Playboy er nu hurtigere til at se handicappede kvinders potentialer som Playmates og modeller til deres magasin, for som Ellen forklarer:

"Det åbnede deres øjne, så horisonten blev bredere for, hvad der dybest set er sexet, og det mener jeg er rigtig vigtigt. Det er et lille skridt i den rigtige retning hvad angår ligestilling."

Og for Ellen personligt har historien båret masser af selvtillid og selvværd med sig og givet inspiration til hendes senere arbejdsmæssige udfoldelse; den blev et rigtig godt springbræt for hendes færd videre ud i livet.

Hatten af for, at der var en Ellen Stohl, der vovede at kontakte Playboy, så der allerede i 1987 blev taget attraktive, erotiske, sensuelle billeder af en rygmarvsskadet, på en sådan måde, at den aseksuelle stereotype blev taget grundigt under vingebenet.

*Foto: Christopher Voelker, voelkerstudio.com.
Makeup & Hair: Mélanie Manson, melaniemanson.com*

*Ellen Stohl så vi i forrige nummer af RYK! i præsentationen af Christopher Voelkers fotokunst, hvor hun poserede som gravid og som nybagt mor. Sin lille datter Zoë fødte hun i 2003. Rent arbejdsmæssigt er hun hvad man kan kalde en underholdningskommunikator. Hun benytter sin kunnen som foredragsholder, skuespiller, model, skribent og timelærer i kommunikation på universitetet til at ændre på de negative billeder der eksisterer af folk med handicap og til at fremme fornemmelsen af selvværd og selvfølelse hos alle. Hun arbejder for tiden på en bog om sig selv, og hun har den centrale rolle i en dokumentar fra Insight Films, *The Naked Wheelchair*, der er under produktion. Se ellenstohl.com*

Ramper på et *skråplan*

Selvfølgelig har ramper sin berettigelse. Men hvad skal vi dog med flere og flere grimme og stejle løsninger?

Tekst og foto: Viggo Rasmussen

Ingen tvivl om, at ramper gør en himmelvid forskel for os, der er kørende i bybilledet. Og heldigvis er der øget forståelse for, hvor lidt der i virkeligheden skal til for at sikre fysisk tilgængelighed. Har du hidtil været vant til gadebetjening eller sendebud i bestemte forretninger, er det en herlig følelse uhindret selv at kunne trille ind - på lige fod med gående. Ramper er med andre ord kommet for at blive, selv om vi bor i et land med en gennemsnithøjde på kun 31 meter over havets overflade.

Jeg stejler

Men hvad har vi dog gjort, siden vi skal belemres med ekstremt stejle ramper i stigende omfang? Vi oversvømmes af forskellige ramper, som stiger ikke bare 1:10 men snildt op til 20 - 30 cm pr meter. Ved enkeltstående nødløsninger har jeg forståelse for løse metal- eller plastramper.

Ramper er kommet for at blive - selv om vi bor i et land med en gennemsnithøjde på kun 31 meter over havets overflade.

Mit angreb går på midlertidige, upraktiske rampeløsninger, der har for vane at blive langvarige. Og så kan jeg ikke acceptere permanente ramper så stejle, at selv en 'lav para' må holde tilbage på fortovet. Helt galt er det, når disse affyringsramper går lige op til indgangsdøren uden nogen chance for selv at åbne døren.

Blandt mange forretningsdrivende hersker tydeligvis en tendens til, at bare de anlægger en rampe, er den hellige grav velforvaret. Og bare de selv kan rulle varer ud og ind af

butikken, så kan handicappede vel også bruge rampen. Desværre mærker man en afsmittende effekt, hvor den ene stejle løsning danner præcedens for flere af slagsen. Ingen griber ind. Arbejdstilsynet blander sig fx ikke i sikkerheden. Kommunerne skal ikke give byggetilladelse og rådgiver ikke af sig selv. Og brugerne gør tilsyneladende ikke effektivt oprør.

Grimme som arvesynden

Arne Jacobsen, PH, Wegener og andre af vores verdensberømte designere ville vende sig i graven, hvis de vidste, hvordan deres efterkommere misrøgter arven inden for hjælpemidler i almindelighed og ramper i særdeleshed. Mange rampeløsninger er grimme som arvesynden - ikke mindst de løse klodsede metalramper.

Jeg fatter ikke, hvorfor smukt design skal have synligt dårlige vilkår inden for hovedparten af hjælpemidler. Og det undrer

Stop stejle ramper

Claus Bjarne fra Bygge- og Trafikpolitisk Udvalg i DHF synes bedre om stejle ramper end trappetrin men erkender, at rampefeberen griber om sig.

Tekst: Viggo Rasmussen

Selv om loven er 12 år gammel, er der ingen slinger i valsen: *"Ramper må ikke udføres med en større hældning end 1:20."*

Det står i Bygningsreglementet fra 1995 (kaldet BR 95) om tilgængelighedskrav.

Læser man videre i den vejledende tekst, er det tilladt at trække på smilebåndet - fordi: *"Ved valg af rampehældning bør der tages hensyn til de personer, der skal bruge ramperne."*

Det turde være indlysende, at der skal tages hensyn til brugerne. Hvem ellers?

Virkeligheden

Men ét er intentioner og regler - noget andet er virkelighed. Claus Bjarne Christensen, formand for Bygge- og Trafikpolitisk Udvalg i DHF, siger:

- Ved alle nybygninger og ombygninger, som kræver byggetilladelse, må der ikke forekomme stigninger over 1:20. Det svarer til højest 5 cm op/ ned pr. løbende meter. Og så skal der være en repos på mindst 1,5 x 1,5 m, når rampen ender foran en dør. Ofte er der slet ingen repos eller i bedste fald en smal repos. Faktisk skal der også være værn eller håndlister.

Kræv tilgængelighedspolitik

Hvis tilgængeligheden halter i graverende grad, råder Claus Bjarne RYKs medlemmer til straks at klage til kommunen og henvise til DSIs hjemmeside, handicap.dk hvor man kan læse

om klageadgang.

- Men det værste er, at mange forretninger klasker tilfældige, grimme og alt for stejle ramper op. Det sker uden byggetilladelse og er ofte motiveret af et behov for let at kunne rulle udstillingsvarer ud og ind. Her kan du kun klage til ejeren eller den, der driver forretningen.

Rampefeber

Langt hen ad vejen synes Claus Bjarne bedre om stejle ramper end trappetrin, men erkender, at rampefeberen griber om sig, og der må være en grænse. Men hvem skal sætte rampegrænsen?

- I konkrete sager giver det en vigtig aha-oplevelse at sætte beslutningstagere på rampen i en kørestol. Men på det generelle plan bør de nye Handicapråd sætte det højt på kommunernes dagsorden og fx tage initiativ til en handicappolitik, der også omhandler tilgængelighed. Rådene skal passe på, de ikke bliver gidsler. Jeg synes, kommunernes tekniske afdelinger er forpligtede til at rådgive om både smukke og funktionelle løsninger. Og magter de ikke det, må de søge professionel hjælp slutter Claus Bjarne Christensen, der også driver arkitektfirmaet, handiplanplus.dk.

mig, at design i forbindelse med tilgængelighed har været lavere prioriteret af landets arkitekter.

Men forhåbentlig er der lys forude. Arkitektskolen i Århus har just besluttet sig for en strategiplan for at lade tilgængelighed for alle indgå som fast pensum og forskningsområde for de studerende.

- Det har været en lang proces, men nu ruller det, og vi regner med at få forskningsområdet i gang nu, så vi kan indarbejde tilgængelighed i vores etiske måder at tænke arkitektur og design på, siger institutleder Jørgen Rasmussen til Århus Stiftstidende.

Jeg har (stadig) en drøm om, at funktionalitet og design en skønne dag vil gå hånd i hånd.

Under besøg i danske byer har Viggo Rasmussen stødt på mange grimme og alt for stejle ramper til butikker.

Meet-your-customer-day

For 50 år siden blev Coloplast etableret som producent af stomiposer og over årene har firmaet udviklet sig til en arbejdsplads for over 7000 medarbejdere verden over. Som et væsentligt grundlag for udvikling, produktion og ydelser inden for stomi, urologi, kontinens, sår- og hudpleje har Coloplast gennem alle årene lyttet til og søgt forståelse for slutbrugers situation og behov. Dette fokus valgte Coloplast at sætte særligt højt i sit jubilæumsår og gennem hele foråret og sommeren har RYK sendt folk til over 50 foredrag i Coloplasts mange afdelinger fra administration og regnskab til salg og produktion.

Betydning for inspirationen

Jytte Gliim, Senior Project Manager i Coloplast A/S har været hovedansvarlig for Coloplasts store jubilæumssatsning, "Meet-your-customer-day". Om ideen bag fortæller hun:

- Jubilæet skulle tage sit udspring i det, der altid har haft stor værdi hos Coloplast; den tætte kontakt til plejepersonale og slutbrugere. Det er det, der gør os specielle!

Med en fortsat ekspansion er kontakten til slutbrugere svær at fastholde; ikke mindst hos personalet i administration og produktafdelinger.

- Vi andre ved, hvor meget det betyder for inspirationen i vores arbejde. Den mulighed skal alle medarbejdere have, og det var grunden til beslutningen om at fejre jubilæet med over 50 foredrag, møder og hjemmebesøg for ca. 2000 medarbejdere bare i Danmark.

Det har krævet et stort logistisk arbej-

de, indrømmer Jytte Gliim, der roser den store opbakning fra de involverede organisationer, heriblandt RYK.

AHA-oplevelser

Alle medarbejdere skulle møde en slutkunde med det formål at give dem en bedre forståelse for, hvordan det er at være bruger af Coloplasts produkter, og hvordan det påvirker dagligdagen.

- Det er en indsigt, der er værdifuld for den medarbejder, der fx sidder med produktkontrollen. At vide hvor betydningsfuldt det er, at produktet er sikkert for brugeren - det giver et andet forhold til ens arbejde, fortæller Jytte Gliim og fortsætter:

- Vores mission er jo at levere produkter, folk har behov for. Derfor skal medarbejderne også vide, hvorfor man er her. Ellers kunne man lige så godt sidde og pakke søm og skruer, fortæller Jytte Gliim.

Coloplast udarbejdede også et forberedelsesmateriale til medarbejderne.

- Det var vigtigt at sætte ord på, hvordan den enkelte kunne forberede sig på mødet og dialogen. Hvor langt kan man gå? Er der ting, man ikke spørger om?

Informationer vi fandt vigtige, fordi det skulle gøres etisk på den rigtige måde og fordi vi ønskede at imødegå den usikkerhed, mange havde.

Der har været mange AHA-oplevelser. Det kan Jytte Gliim se af de rapporter, der er kommet ind.

- Fx har mange haft en opfattelse af, at vores slutbrugere er lidt syge mennesker. Den opfattelse har flyttet sig. De har de samme ønsker som dem selv. Tilbagemeldingerne er meget positive, og jeg er ikke i tvivl om, at det var det

Coloplast har rundet et skarpt hjørne. På lidt usædvanlig vis har firmaet fejret sit 50 års jubilæum i et storstilet arrangement under overskriften "Meet-your-customer-day". I et tæt samarbejde med bl.a. RYK har Coloplast afholdt foredragsrækker og møder for sine medarbejdere med fokus på livet som rygmarvsskadede. Succesen har været overvældende - et samarbejde, der bliver rost fra begge sider.

Tekst: Birgitte Bjørkman • Foto: Coloplast

Der blev lyttet, og mange blandt Coloplasts personale fik en AHA oplevelse. Her har undertegnede fanget tilhørernes opmærksomhed.

bedste vi kunne gøre - fejre jubilæet med at sætte slutbrugernes liv i perspektiv ... det har været et fantastisk projekt!

Gjorde dybt indtryk

Bianca Maria G. Greve er manager i Coloplast A/S i Humlebæk og er blandt de mange medarbejdere, der ingen

kontakt har til slutbrugere. Sammen med 20 andre personer fra Finance deltog hun i et foredrag med en kvindelig rygmarvsskadede. - Det gjorde dybt indtryk på mig, og det gav mig personligt meget at høre om dagligdagen som kørestolsbruger. Man gør sig jo en masse tanker!

Bianca Maria G. Greve var overrasket over den meget åbne måde, der blev fortalt om hverdagen og udfordringerne. - Det blev bl.a. en øjen-åbner for mig at vide, at det ikke er kørestolen men tab af kontrol af blære- og tarmfunktionen, der er det største

problem for mange rygmarvsskadede.

Bianca Maria G. Greve fortæller, at foredragsholderen var god til at afdramatisere og fortælle med humor.

- Det bidrog til en god atmosfære, hvor man også kunne stille spørgsmål uden at føle sig dum.

Bianca Maria G. Greve er ikke i tvivl om udbyttet:

- Det er dejligt at vide, at vores produkter gør en forskel, og at man er en del

af det. Jobbet bliver mere nærværende ... til daglig kan man jo gå og tænke: Er det bare os, der synes det er smart?

De intime spørgsmål

I Coloplast Danmark, som er et datterselskab i Coloplast A/S, har man tæt kontakt til brugere og kunder gennem hjemmebesøg, hospitalsbesøg, udstillinger, kongresser og idrætsarrangementer. De er opdelt i bl.a. en stomi- og katetersektion og valgte derfor at bytte brugere og gøre det lidt anderledes end deres større moderorganisation, der har mange ansatte i administrations- og produktafdelingerne. I Coloplast Danmark, hvor man blot er 40 medarbejdere, blev "Meet the customer" møder i interviewform.

Charlotte Wollny Risom er marketing assistant i Coloplast Danmark i Nivå og er dagligt tilknyttet stomisektionen. Hun skulle derfor møde en bruger af kateter. Sammen med sine kollegaer skulle hun interviewe en person med rygmarvsskade.

- Det var en god oplevelse at få den meget tætte kontakt, interviewformen gav os. Det blev en meget intens og åben samtale med plads til dialog, og formen gav også rum til de intime spørgsmål, der er sværere at stille i et større forum.

Charlotte Wollny Risom indrømmer, at hun også fik aflivet nogle fordomme.

- Det gav mig et andet og mere nuanceret billede og en større forståelse for hvad det vil sige at være kørestolsbruger. Jeg fik utroligt meget ud af det! Den oplevelse er hun ikke ene om. Tilbagemeldingerne i Coloplast Danmark,

Til venstre: Kenneth Ørbæk under et af sine foredrag på Coloplast. Til højre: Dagene gav også plads til snak i pauserne. Her er det Gunnar Evers i en samtale med en personale.

hvor der blev gennemført i alt ni interviews med hver tre personaler i hvert møde, har været meget positive.

Provokerende og humoristisk

Blandt RYKs foredragsholdere finder man 47-årige Kenneth Ørbæk, der blev rygmarvsskadet i 1986. Han fortæller, at tilbagemeldingen fra tilhørerne var udelukkende positiv.

- De syntes, jeg var lidt halvsej, ler Kenneth Ørbæk, der har dyrket kørestolsbasket og vandski på topplan. Han fortæller, at de fremmødte fandt hans indlæg både provokerende og humoristisk.

- De fik en AHA oplevelse, og de fik mulighed for at sætte ansigt på en bruger af deres produkter.

Kenneth Ørbæk er selv glad for at være blandt dem, der deltog.

- Det var dejligt at kunne bidrage til bedding af RYKs økonomi og til at gøre Coloplasts medarbejdere bedre rustet i deres viden om rygmarvsskadede.

God signalværdi

Den økonomiske side af aftalen er væsentlig for RYK, der har mange aktiviteter, der kræver store budgetter. Men aftalen har ikke blot haft en økonomisk gevinst.

- RYK bliver også kendt i bredere kredse som en aktiv og dynamisk forening, og vi får mulighed for at vise, at vores

medlemmer har et godt liv. Det giver en god signalværdi, fortæller RYKs formand Mikkel Bundgaard, som har fået positive tilbagemeldinger fra foredragsholderne.

- Nogle har haft travle dage med flere foredrag om dagen, men alle synes, det har været hyggeligt,

og de har følt sig godt modtaget i afdelingerne på Coloplast.

Også fra medarbejderne har Mikkel Bundgaard kun hørt godt.

- Det har været en øjenåbner for de medarbejdere, der til dagligt ikke møder Coloplasts kunder. Flere har uafhængigt af hinanden foreslået, at disse foredrag bliver en fast tilbagevendende aktivitet i Coloplast.

Det er da også Mikkel Bundgaards håb, at foreningen får mulighed for også i fremtiden at lave lignende arrangementer hos Coloplast. Ikke mindst håber han, at andre firmaer kan se ideen med at møde brugerne, få ansigt på deres kunder og få leveret den personlige historie.

Det er første gang, Coloplast laver én stor global aktivitet på samme tid. I 25 lande, herunder i Kina, USA og Europa, har man gennemført lignende Meet-the-Customer dage. Coloplasts udviklingsarbejde baseres i høj grad på brugernes erfaringer, og når alle data og materiale fra det omfattende projekt er samlet og bearbejdet, skal det bruges til bl.a. at gøre Coloplasts ydelser og produkter endnu bedre. For nyansatte medarbejdere vil Coloplast lave nogle opsamlende foredrag. Den officielle jubilæumsdato var den 4. september 2007.

RECEPTION

Den 4. september holdt Coloplast en jubilæumsreception på hovedsædet i Humlebæk. Fra RYK var inviteret alle de, som har været ude og give foredrag til firmaets Meet-Your-Customer arrangementer. Der blev holdt festtaler, og RYKs formand overrakte et kunstværk lavet af Sofia Stensland, medlem af RYK. Ved overrækkelse sagde Mikkel Bundgaard, formand for RYK:

- Coloplast er et unikt firma, fordi det på trods af sin størrelse har formået til stadighed at lytte til slutkundernes behov. Det er en vigtig brik i den succes, der har ledt til, at Coloplast i dag er et verdensomspændende firma.

Ved jubilæet lancerede Coloplast et donationsprogram, som over de næste 10 år forventes at uddele 50 millioner kroner til sundhedsfremmende projekter i lande, hvor adgangen til medicinsk udstyr er begrænset.

BB

Forholdene for mennesker med handicap er ikke gode nok i Danmark, men det vil de Olympiske og Paralympiske Lege kunne ændre. Dansk Handicap Idræts-Forbund har allerede lagt en plan.

OL og tilgængelighed

Tekst: Birgitte Bjørkman

Dansk Handicap Idræts-Forbund, De Samvirkende Invalideorganisationer og Dansk Blindesamfund er enige om, at tilgængeligheden for mennesker med handicap langt fra er god nok i Danmark. Det gælder både tilgængeligheden ved idrætsfaciliteter og i det offentlige rum i Danmark.

- Der er fx ikke et stadion i Danmark, hvor kørestolsbrugere kan sidde på de almindelige tilskuerpladser sammen med ikke-handicappede - heller ikke store steder som fx Parken eller på det nyrenoverede Århus Stadion, udtaler Stig Langvad, formand for De Samvirkende Invalideorganisationer.

Idræt kan skabe inklusion

Organisationerne tror på, at Olympiske og Paralympiske Lege i Danmark markant kan forbedre forholdene for mennesker med handicap. Derfor støtter de ideen om at få OL til Danmark i fremtiden. Formand for Dansk Handicap Idræts-Forbund, Karl Vilhelm Nielsen er ikke i tvivl: - Det land, der har skullet afholde De Paralympiske Lege, har været tvunget til at fokusere på handicaptilgængeligheden ... Det har klart givet

et løft, som handicapforeninger i årevis har kæmpet for at skabe.

Organisationerne mener, at legene vil skabe en anden handicappolitisk bevidsthed i brede dele af den danske befolkning og bane vejen for bedre rettigheder og mere inklusion i samfundet for mennesker med handicap.

Ambitiøs plan

De Olympiske Lege og De Paralympiske Lege er forbundne i budprocessen, hvor potentielle værtslandes evner og ambitioner tæller tungt hos den Internationale Olympiske Komite. Derfor lancerer Dansk Handicap Idræts-Forbund nu en ambitiøs plan om at afholde fire internationale mesterskaber i Danmark i perioden 2009 - 2015. Det er EM eller VM i kørestolsrugby, EM i handi-

capsvømning, VM i handicapykling og VM i goalball. Satsningen kræver en betydelig arbejdsindsats, et økonomisk grundlag, og ikke mindst skal de nødvendige faciliteter og en stærk organisationskomité være til stede for at styre et værtskab af internationalt format.

Ti år for fulde sejl

På en blæsende augustdag fejrede Hou Søsportcenter sit 10 års jubilæum. Det blev markeret med søsættelsen af båd nr. 30.

Tekst: Viggo Rasmussen • Foto: Stevie Kørvell

Det gode træskib Tertia blev i nyrenoveret stand søsat 18. august, da Hou Søsportcenter fejrede 10 års jubilæum. I sin flåde på 30 både tæller Søsportcenteret både en Colin Archer kaldet prinsessen (navngivet af Alexandra) og nu også en dronning i form af raceren Tertia - en såkaldt 7mR.

Det historiske sejskib bygget hos Høyberg & Weiss i 1911 blev købt som vrage for kun 6.000 kr. Fem år og 9000 mandetimer er gået med at bygge al træværket op fra bunden og installere nyeste teknologi. I dag er skibet forsikret for 1,5 millioner takket være mange fondsbidrag og gaver. Med plads til to kørestolsbrugere er der selvfølgelig også tænkt på til-

gængelighed. Bommen på den 17 meter høje mast fungerer som kran.

Ved Søsportcentrets jubilæum sagde formand for De Samvirkende Invalideorganisationer, Stig Langvad: - Vi rummer nu Danmarks største flåde af forskellige fartøjer, som bryder med traditionel opfattelse af, hvem der kan sejle - og hvordan man inkluderer mennesker med og uden handicap i samme aktivitet.

Hou Søsportcenter, der foruden værft består af 11 feriehus, har netop fået 4,4 millioner til en ny permanent badebro bevilget af Arbejdsmarkedet Feriefond. Den vil gavne RYKs sommerkursister og mange andre.

Reparation
&
Totalhjælp

Adjutor

Pleje- og hjælpemiddelteknik
24 timers døgnvagt

V/Kurt Enghoff, tlf. 51924540, www.adjutor.dk

Fredag den 1. juni holdt Langhøj Autoindretning åbningsfest i deres nybyggede bilhus i Viby ved Århus. Der var det dejligste danske sommervejr, og de mange gæster nød solen, varmen og den italienske is samtidig med at de fik en smagsprøve på Langhøjs tilbud til fremtidens kunder.

Tekst: Bente Ovesen

Foto: Guðrún Gísladóttir

Sjældent har man set så mange handicapbiler på ét sted. Rundt om hele den 2.700 kvadratmeter store sorte bygning holdt de. Mange funkende nye og helt nyindrettede, andre gamle, beskidte og lidt slidte, som min. De første var udstillet og viste nutidens handicapbiler, de sidste tilhørte gæsterne, som for manges vedkommende var handicappede og potentielle kunder. Blandt gæsterne var også samarbejdspartnere fra ind- og udland, terapeuter, sagsbehandlere, forhandlere af lifte, fastspændingssystemer, sæder mv.

- Vi vil gerne arbejde helheds- og oplevelsesorienteret og inspirere alle, der kommer i huset, både brugere, terapeuter og sagsbehandlere, fortæller Frank Langhøj og sammenfatter fremtiden sådan:

- Vi vil satse på god rådgivning, kvalitet og service.

Frank Langhøj er ingeniør og søn af Eric og Vibber Langhøj, som startede firmaet i 1979. Sammen med broderen, Lars, der også er ingeniør, og tyve medarbejdere udgør de staben bag firmaet. Staben består blandt andet af teknikere - Ole-Opfindere, som Frank kalder dem - og også af rådgivere, som selv har et handicap og personlige erfaringer med valg, indretning og bevilling af handicapbiler.

Selvkørende bil

Dagens nyhed var præsentationen af en bil styret med joystick. Holdende på parkeringspladsen lignede den en ganske almindelig VW Caravelle, men kiggede man nærmere efter, manglede den væsentlig detalje. Den havde ingen førersæde. Og da den i løbet af eftermiddagen blev præsenteret af Frank Langhøj, i fart, så det helt vanvittigt ud. Bilen var førerløs!!! - Eller rettere, det så ud som om Frank var bagsædepassager i en førerløs bil. Sandheden var imidlertid, at han sad med et joystick i skødet og styrede alle bilens funktioner derfra. Han styrede, gav gas, bremsede og kørte tilsyneladende helt trygt rundt på parkeringspladsen blandt alle gæsterne, de uerstattelige handicapbiler, og uden om den velbesøgte italienske isbod.

- Den model, vi har her, er en kørelærerudgave. Brugeren kan få joysticket placeret nøjagtigt hvor han vil, fx ved højre arm eller fod, og er han vant til joystick, vil han umiddelbart kunne køre med det, fortæller Frank. Han fortsætter:

- Joysticket er præcis, der er ingen forsinkelse, og systemet opfylder de samme EU-krav til bremses og styretøj som gælder for almindelige biler. Gear, vinduesviskere, horn osv. bygges ind i et trykknappanel.

Og om målgruppen siger han:

- Den vil give folk med få kræfter og lille bevægelighed i armene mulighed for selv at køre bil.

Potentiel kunde

Som skribent på RYK og med en seks år gammel handicapbil holdende på parkeringspladsen og kun ni kilometer hjem, havde jeg på denne festdag alle antennerne ude. Hvad kan Langhøj tilbyde mig og andre kunder, når vi skal vælge bil?

Jesper Bang, som er paraplegiker og ansat hos Langhøj, fortæller:

- Vi har en permanent udstilling af indrettede demobiler, som du og andre kan se, enten alene eller sammen med en terapeut. Vi har også mulighed for at hidkalde specielle bilmærker, fx Mercedes' kassebiler eller en Peugeot personbil med skydedør, hvis du ønsker at blive afprøvet og rådgivet i lige netop de bilmærker. Måske har du tre bilmærker, du vil afprøves i, så kan vi arrangere en dag, hvor du - evt. sammen med en terapeut - kommer herud og bliver rådgivet om hvorvidt ét af de tre bilmærker kan indrettes til dig. Vi kan også tilbyde terapeuten en hel dag hos os, hvor hun så kan indkalde to eller tre brugere til afprøvning.

Inspiration og oplevelse

Det nye sorte hus på Hasselager Centervej er en oplevelse på flere måder.

Nyt

bilhus i Århus

Der er masser af plads og rum, der er et veludstyret handicaptolet, et køkken indrettet til kørestolsbrugere, og der er mulighed for at se fastspændingssystemer, lifte, kraner, tagbokse, specialsæder og meget andet. Desuden er det planen at lave maleriudstilling og tilbyde handicaporganisationer at afholde deres arrangementer i huset, hvis de ønsker det. Som Vibber Langhøj udtrykte det, ønsker de med det nye hus "at åbne op til omverdenen".

Mr. Grøn Koncert og Life of Brian

På parkeringspladsen skilte to handicapbiler sig ud fra mængden. Den ene en grøn kassebil malet med teksten "Grøn koncert" over det hele. Ejeren hedder Klaus Rosenlund, men præsenterede sig selv som Mr. Grøn Koncert. Ud over det opsigtsvækkende ydre var bilen indvendigt udstyret med barskab, blomster i vinduerne, gardiner, kongekrone over forruden, gaskomfur og en aflåst kasse med TV og CD-afspiller. Bilen var helt tydeligt indehaverens andet hjem og udrustet til at turnere rundt med Grøn Koncert. Mr. Grøn Koncert viste mig et klapsæde, som var fastgjort indvendigt på bilens side bag førersædet.

- Sædet er elektrisk og udviklet i samarbejde med Langhøj, fortæller han.
- Det kan hæves og sænkes, så jeg kan komme ned og op fra gulvet, når jeg

skal ned og ligge på en madras.

Den anden bil tilhørte Brian Østergaard Jensen, en stilet, solgul Transporter - med sænket forende, voldsomme skærter og kofangere, flotte fælg, stereoanlæg med forstærker og fem Recaro-sæder - under det midterste Recaro-bagsæde sidder en kæmpe bas, som Brian fortalte banker op i rø... på ham, der sidder på sædet. Vil man se billeder af bilen, kan de ses på life-of-brian.dk.

Bilerne og deres indehavere var to ekstremt iøjnefaldende eksempler på, at standardbiler, standardløsninger og standardhandicappede ikke findes. Selvfølgelig handler det først og fremmest om at finde frem til den bil, der funktionelt tilgodeser den enkelte brugers behov bedst, men det handler også om, hvilke signaler brugeren ønsker at udsende, om livsstil og om styling.

Stig Langvad, formand for De Samvirkende Invalideorganisationer, sagde blandt andet i

Øverst til højre: Den velbesøgte italienske isbod.

Til højre: Frank Langhøj med joysticket, der giver mulighed for personer med meget nedsat kraft i armene at køre egen bil. Fotos: Carolyn Watts, Braun Mobility

sin tale ved åbningsfesten:

- Ergo- og fysioterapeuter kan nogen gange være et forstyrrende element mellem bruger og bilindretter.

Hvad han konkret tænkte på, ved jeg ikke, men der er ingen tvivl om, at Langhøj ønsker et tæt samarbejde med brugerne, og alt andet lige vil det være det bedste udgangspunkt for at udvikle optimale løsninger og nye produkter.

ORIENTERING

fra Klinik for
Rygmarvsskader

I maj måned havde vi besøg af servicehunde og deres ejere, der fortalte om træningen af hundene og om hvordan det er at have en fuldt uddannet servicehund i det daglige.

Sommerfest

I juni holdt vi traditionen tro vores sommerfest med over 130 deltagere - både nuværende og tidligere patienter og pårørende foruden personale. Der var god underholdning med efterligninger af Kim Larsen, og efter maden spillede gruppen Skavanker op til dans.

Ny overfysioterapeut

Vi har med stor glæde fået vores tidligere afdelingsfysioterapeut og i en periode konstituerede overfysioterapeut Mette Molin Neffling ansat som overfysioterapeut. Hermed har Hornbæk sikret sig en kapacitet med stor indsigt i rygmarvsskadedes problemer og udfordringer. Vi glæder os alle til den fortsatte udvikling inden for fysioterapien i Hornbæk.

Afdelingssygeplejersker

Charlotte Juul Madsen er begyndt igen efter barselsorlov. Vi er glade for at have hende tilbage. Mette Nistrup har været ene afdelingssygeplejerske i otte måneder, hvor hun har ydet en meget stor arbejdsindsats. Det har vi sat stor pris på.

Rygmarvsskademøde

Vi var så heldige at vi kun-

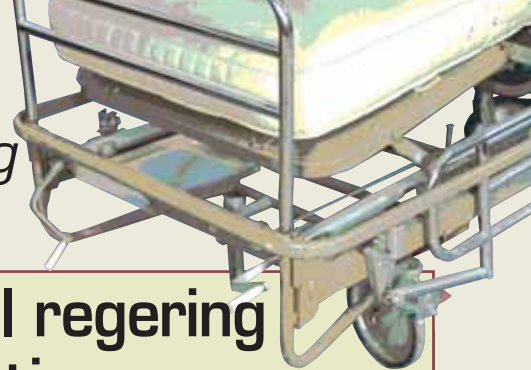
ne få en gruppe på hele 11 personer fra Hornbæk med til NoSCoS i Island, hvor de seneste nyheder og forskningsresultater fra hele verden blev præsenteret. Vi havde flere indlæg fra Hornbæk, hvor både fysio- og ergoterapeuter og læger deltog. Vi forventer den megen ny viden giver inspiration til stadig fornyelse i vores behandling, træning og pleje af rygmarvsskadede.

Flytning til Glostrup

Den første implementeringsplan kom i juni og viser, at det ikke forventes, at Klinik for Rygmarvsskader i Hornbæk skal flytte til Glostrup før om tidligst fem år. Endvidere har vi på personalets opfordring haft Rigshospitalets direktør Jørgen Jørgensen og Neurocentrets ledelse ved Centerdirektør Karsten Junker og centerchefsygeplejerske Vibeke Freilev i Hornbæk til et informationsmøde, hvor det også blev bekræftet, at Klinik for Rygmarvsskader forbliver ledelsesmæssigt under Rigshospitalets Neurocenter indtil videre. Personalet på klinikken har håndteret situationen fornuftigt og med stor værdighed. Glostrup Hospital er interesseret i at indlede et samarbejde omkring projektering af bygningen til Klinik for Rygmarvsskader, og vi forventer, dette påbegyndes engang i slutningen af august.

Personalet

Behandling og helse

Opråb til regering og Folketing

Der træffes i øjeblikket politiske beslutninger, der kan få katastrofal betydning for nuværende og kommende rygmarvsskadede. Derfor har RYK som sidste udvej skrevet til indenrigs- og sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen med anmodning om hjælp.

Tekst: Birgitte Bjørkman

RYK er bekymret for fremtidens behandling af rygmarvsskadede. Derfor har indenrigs- og sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen og leder af Enhed for Planlægning i Sundhedsstyrelsen, Lone de Neergaard, modtaget et brev fra RYK den 25. juni 2007 med opfordring til at handle på vegne af landets rygmarvsskadede.

Region Hovedstaden vedtog før sommer at placere rehabiliteringen af rygmarvsskadede i Østdanmark på Glostrup Hospital (se RYK! nr. 2/07), men forliget strider mod alle eksperters anbefalinger. I Region Midtjylland indgår Hammel som ét blandt flere muligheder for fremtidens behandling i Vestdanmark. Men Hammel har ingen hospitalsfunktioner, og det er derfor i fuldstændig modstrid med al viden på området. Alle ekspertudtalelser og erfaringer peger på en placering på samme matrikel som andre specialer med højt specialiserede funktioner for rygmarvsskadede. RYK har derfor anmodet Region Midtjylland om deltagelse i udredningsarbejdet for en langsigtet plan indenfor

behandlingsområdet rygmarvsskadede.

RYK ønsker, at ministeren og Folketinget griber ind i regionernes forkerte beslutninger: *"Vi forstår ganske enkelt ikke, hvordan man på et så velbelyst område som vores kan træffe så forkerte beslutninger. Det er nu, de rigtige beslutninger skal tages - men det sker ikke. Derfor skriver vi igen til dig for at få din hjælp til, at de rigtige og langtidsholdbare løsninger træffes for behandlingen af mennesker med rygmarvsskader".*

RYK har håbet, at Sundhedsstyrelsen vil bruge sine nye beføjelser i sundhedsloven til at få tilrettelagt en fremtidssikret behandling for landets rygmarvsskadede. Dette håb synes dog slukket med svar fra Sundhedsstyrelsen den 9. august, der finder, at Region Hovedstaden opfylder redegørelsens mål. (Læs det fulde brev på ryk.dk).

RYK har bedt om møde med Lars Løkke Rasmussen og vil bede om foretræde for Folketingets Sundhedsudvalg.

Forskelle i behandling

Tekst: Anders J. Andersen

Når behandlere udveksler erfaringer kommer forskellene frem. Det er jo faktisk meningen med konferencer. Det skete selvfølgelig også i Island. I modsætning til flere steder i udlandet, tilbydes danske rygmarvsskadede i vidt omfang hele paletten af behandlingsmuligheder. I USA kan man fx komme ud for, at ens rehabiliteringscenter kun tilbyder en eller få operationstyper. Derfor får man kun de tilbud, centret har, medmindre man som patient søger og finder andre muligheder på andre centre.

Men der er også forskelle i Danmark. Det var således en stor og ny erkendelse for flere behandlere i Vestdanmark, da de på en workshop blev præsenteret for den såkaldte frenicus-pacemaker. Den kan hjælpe tetraplegikere med høje skader at trække vejret uden respirator. For mange betyder det en forbedret livskvalitet. Pacemakeren bliver indopereret, så mellemgulvet bevæger sig. Det er ingen større operation. (Operationen er omtalt i RYKs "Para- og tetraplegi - håndbog for rygmarvsskadede" side 46). Omvendt tilbydes vestdanskere, og ikke østdanskere, kun visse blæreoperationer. Det kom tydeligt frem på RYKs seminar om blæren i 2005. (Se RYK! nr. 2, 2005, der også kan læses på ryk.dk).

Kan disse operationer være en hjælp for dig? Jeg kan kun opfordre dig til at spørge lægerne på Hornbæk og Viborg om mulighederne. Husk, vi har frit sygehusvalg!

Hæderspris

Fin Biering-Sørensen, overlæge og klinikchef på Rigshospitalets Klinik for Rygmarvsskader i Hornbæk, fik på det 46. videnskabelige møde i ISCOS, International Spinal Cord Society, selskabets højeste ære, "Silver medal". Denne anerkendelse gives årligt til en person, som har ydet en betydelig indsats inden for området rygmarvsskader og for selskabet i almindelighed. Fin er den eneste i Norden, der har fået denne velfortjente hæder. Et stort tillykke fra RYK!

AJA

ORIENTERING

fra Paraplegifunktionen

11 medarbejdere fra Paraplegifunktionen deltog i kongressen NoSCoS 2007 i Reykjavik. Det var en meget velorganiseret kongres med mange spændende emner, bl.a. om blære- og tarmfunktion, fertilitet, seksualitet og funktionel el-stimulation. Kongressen gav viden og inspiration til den generelle, faglige udvikling på afdelingen. Vores deltagere havde også et andet, mere praktisk ærinde: Hvordan var kongressen planlagt, og hvordan blev den afviklet? NoSCoS 2009 skal nemlig afholdes i Viborg og forberedelserne er allerede i fuld gang.

20 år ved Sønderød

Det var i august måned 20 år siden, at Paraplegifunktionen flyttede fra Hald Ege til Sønderød i Viborg. Dette 20 års jubilæum blev markeret den 23. august med naturoplevelser og kulturelle indslag for medarbejdere, indlagte patienter og nære samarbejdspartnere.

24-timersløb

I weekenden den 11. -

12. august blev der afholdt 24-timers løb om Sønderød. Fire unge fyre i alderen 19-20 år løb med, med det formål at indsamle penge til en håndcykel til Paraplegifunktionen. Det lykkedes dem at nå 40 gange rundt om søen. Vi siger dem mange tak for initiativet og deres flotte indsats.

Patienttilfredshed

Vi har i snart to år spurgt patienter om, hvor tilfredse de har været med indlæggelsen på Paraplegifunktionen både i forhold til de forskellige fagpersoners indsats, sammenhæng i forløbet, de fysiske rammer og en samlet vurdering. Vi vil i efteråret se nærmere på besvarelserne med det formål at forbedre indlæggelsesforløbene, hvor der er behov for det. Vi er også så småt gået i gang med tværfagligt at evaluere udvalgte indlæggelsesforløb med tilsvarende formål.

Inge Pinholt,
oversygeplejerske

Tillykke til Paraplegien

Den 23. august fejrede Paraplegifunktionen i Viborg, at det var 20 år siden, at klinikken fik adresse i Sønderødsparken. Eftermiddagen bød på naturoplevelser i de skønne omgivelser og om aftenen var der middag og musik for de fremmødte gæster. RYKs formand Mikkel Bundgaard overrakte en plakat fra sommerkurset på Egmont Højskolen

med en kursist, der rappeller i et træ. RYK håber, det kan være en påmindelse til nyttilskadede om, at livet fortsætter, og at der stadig er masser af muligheder, selvom man er blevet rygmarvsskadet.

Mikkel Bundgaard ved overrækkelse af gaven fra RYK.

I foråret forsvarede ingeniør John Hansen sin Ph.D.-afhandling om behandling med elektrisk stimulation af overaktiv blære hos rygmarvsskadede. RYK! har snakket med den nyudklækkede forsker, John Hansen om hans forskningsresultater.

Tekst: Jens Helby og Birgitte Bjørkman
Foto: Helge Halvas Jensen

Blærestimulation

På Center for Sansemotorisk Interaktion (SMI) på Ålborg Universitet finder man John Hansen. Her har han, siden han blev færdig som ingeniør i 2002, undersøgt mulighe-

- Blærepacemakeren bliver en reel behandlingsmulighed for rygmarvsskadede i Danmark.

derne for automatisk aktivere stimulation hos personer med bl.a. rygmarvsskade. I marts fremlagde John Hansen en PHD-afhandling på baggrund af mange års forsøg og forskning med elek-

trisk stimulation af overaktiv blære hos rygmarvsskadede.

Inspiration i Viborg

John Hansen stiftede oprindeligt kendskab til ideen om en blærepacemaker under et besøg på Paraplegifunktionen i Viborg.

- En medstuderende og jeg byggede en lille bærbar blæretryksmåler til vores afgangsprojekt som civilingeniører på Aalborg Universitet. I forbindelse med afprøvelse af apparatet fik vi lov at teste vores udstyr på en ung tetraplegiker på Paraplegifunktionen, og forsøget gik over al forventning.

For John Hansen var det en rigtig god oplevelse at se teori og praksis gå op i en højere enhed, og da han fik et tilbud om at forske i behandling af inkontinens, var han ikke i tvivl.

- Det var for spændende et job at sige nej til!

Nærmere målet

På spørgsmålet om, hvorvidt vi er kommet nærmere en fungerende blærepacemaker, svarer John Hansen: - Princippet i at lade en blærepacemaker stimulere når - og kun når - blæren trækker sig sammen, har vist sig at virke mindst lige så godt

som tidligere afprøvede metoder. Den nye metode har en række potentielle fordele, såsom forlænget batterilevetid og mindre belastning på nerverne.

Disse fordele kan dog først endeligt bekræftes, forklarer John Hansen, når den første blærepacemaker er blevet indopereret og har fungeret i et stykke tid.

- Men jeg tror bestemt, vi er kommet nærmere en fungerende blærepacemaker. Et nystartet projekt skal bl.a. undersøge, om det er muligt at indoperere en tryksensor i blærevæggen. - Vi mangler stadig et pålideligt

ligt signal, der skal afgøre om den elektriske stimulation skal være tændt eller slukket.

Kommende udfordringer

Højteknologifonden har bevilget 30 millioner kroner til et fælles projekt mellem Aalborg Universitet og den private virksomhed, Neurodan. - Målet for projektet er at udvikle en neural protese, en blærepacemaker, til behandling af inkontinens.

Den største udfordring, mener John Hansen, bliver at få bragt produktet ud til de potentielle brugere.

- Det er derfor meget vigtigt at private virksomheder deltager i udviklingen.

På spørgsmålet, om blærepacemakeren bliver en reel behandlingsmulighed for rygmarvsskadede i Danmark, svarer John Hansen ja.

- Men der er stadig meget, der skal gøres, og ikke alle udfordringer er af teknisk karakter.

Her peger John Hansen bl.a. på interesseorganisationerne.

- De kan være med til at bane vejen for blærepacemakeren ved at starte en dialog med aktørerne i det danske behandlingssystem.

RYK afholdt i september 2006 et endagsseminar om blæren. Lignende initiativer, mener John Hansen, kan være med til at "spredde budskabet" om nye og fremtidige behandlingsmuligheder. Og tidsperspektivet. Det har John Hansen også et bud på.

- Jeg vil gætte på, at den første pacemaker er klar om fem år, og han skynder sig at tilføje:

- Vi må så håbe, at det bliver en dansk patient!

John Hansens ansættelse på Aalborg Universitet løber frem til udgangen af 2007. Hans nuværende arbejde går blandt andet ud på at undersøge, om det behandlingsprincip, der anvendtes i hans Ph.d. projekt, også kan gavne patienter med "dissemineret sclerose", der lider af afføringsinkontinens.

- Jeg håber meget at kunne fortsætte mit arbejde på universitet. Men jeg vil, uanset hvad, følge blærepacemakeren i dens fremtidige udvikling, slutter John Hansen.

FAKTA

En blærepacemaker er et implantat meget lig en hjerterpacemaker. Den er ca. på størrelse med en gajolæske og kan enten være batteridrevet eller forsynet via radiobølger, der sendes gennem huden fra en ekstern kontrolboks. Den sender stimulationsimpulser via en ledning til elektroder, der kan placeres enten inde ved selve rygmarven eller på nerver i bækkenbunden. Når der sendes stimulationsimpulser vil blæren slappe af, blærekapaciteten vil stige og risikoen for ufrivillig vandladning mindskes.

Øvrige personer i projektet: Professor Thomas Sinkjær, Nico Rijkhoff, Morten Fjorback, Jacob Melgaard og lægerne Asger Dalmoose og Mads Nørh.

Links og henvisning til tidligere RYK-artikler

"Forsøg med blærepacemaker: Blæretryk letter": ryk.dk/artikel/23/365

"Strøm til blæren - fyld mere på": ryk.dk/artikel/18/234

"Når blæren nyser": ryk.dk/artikel/40/899

"Blærepacemaker": ryk.dk/artikel/42/956

GÅ JOHNNY

Kort nyt om forskning fra ind- og udland

Nyt fra Center for Sans-Motorisk Interaktion (SMI)

På Center for Sans-Motorisk Interaktion (SMI), Aalborg Universitet, er der oprettet et brugerpanel, hvis opgave er at komme med ønsker til et elektronisk tungestyringssystem. I RYK nr. 2, 2007, bragte vi en artikel om det nye system, som forskere på SMI er langt i udviklingen af. Hjælpe midlet giver mennesker med høje rygmarvsskader mulighed for selv at styre kørestolen, skrive på computer og skifte kanaler på fjernsynet. Forskerne vil gerne vide, hvad man som bruger ønsker af systemet, hvad det skal kunne og man får til foråret mulighed for at afprøve systemet, hvis man har lyst.

Flere deltagere ønskes til brugerpanel

På baggrund af artiklen i RYK har tre deltagere meldt sig. SMI vil gerne have flere med. Det er helt uforpligtende, og meget af det forskerne vil vide kan klares over e-mail eller telefon. Med dem, der har lyst, møder brugerpanelet på universitetet, hvor systemet vises frem. Interesserede kan kontakte lektor Lotte Andreassen Struijk på tlf. 9635 7457/e-mail: naja@smi.auc.dk. Du kan finde flere oplysninger om tungestyling på smi.hst.aau.dk/~naja/TCSdk. Du kan også hjælpe forskningen i tungestyling ved at gå ind på smi.auc.dk/~hca/form og svare på et anonymt spørgeskema. Svarene vil blive brugt i udviklingen af et indtastningssystem, som gør det muligt at indtaste alle bogstaver med tungen.

Virtuelt Center for Teknologi for Aldrende og Handicappede

På Aalborg Universitet er der oprettet et nyt tværfagligt center, Virtuelt Center for Teknologi for Aldrende og Handicappede, V-CenTAH, hvis formål er at starte og gennemføre projekter indenfor handicap- og ældreteknologi, synliggøre aktiviteterne og etablere et samarbejde mellem forskere, behandlere, brugere, producenter, sponsorer og eksterne forskere. Baggrunden er, at mange grupper på Aalborg Universitet arbejder direkte eller indirekte med handicap- og ældrerelaterede projekter. Øget kendskab til forskningen grupperne imellem, vil give mulighed for at styrke igangværende projekter via samarbejde og starte nye samarbejdsprojekter. Der kan på sigt tilknyttes Ph.D. studerende, apparatur og laboratorier til centeret, og evt. et uddannelsesforløb. Gå Johnny klummen vil senere bringe en oversigt over V-CenTAHs projekter relateret til rygmarvsskadede.

Bente Ovesen, medlem af Gå Johnny Gruppen

Nyt fra den store verden

Behandlere fra hele verden mødtes i juni i Reykjavik til en konference om rygmarvsskadede. RYK! var på pletten for at fange nyt fra den front.

Tekst: Anders J. Andersen
Foto: Guðrún Gísladóttir

Midt i den islandske hedebløge 27. - 30. juni 2007 mødtes læger fra hele verden samt behandlere fra de nordiske lande til et videnskabeligt møde i regi af ISCoS (International Spinal Cord Society) og NoSCo (Nordic Spinal Cord Society). Der er meget at vælge mellem, når 3 - 400 behandlere mødes. Det er glædeligt at kunne konstatere, at danske forskere og behandlere bestemt er i front på mange områder.

Tarm

Det bliver værre med årene! Pia Faaborg, Århus, præsenterede to undersøgelser blandt RYKs medlemmer fra 1996 og igen fra 2006. Ud fra besvarelserne er tallene kun blevet værre inden for en ti-årig periode mht. livskvalitet, tid på toilettet, forstoppelse mv. Tallene for inkontinens er dog faldet. Undersøgelsen vil senere blive uddybet her i bladet.

For tarminkontinens kan en relativt ny operation måske hjælpe. Efter operationen kan man med en fjernbetjening åbne og lukke lukkemusklen. I Østrig har man haft rigtig gode erfaringer med denne type operation. Operationen foretages også i Danmark på Herlev Syge-

hus. (Se RYK! nr. 3/02, hvor den første operation herhjemme omtales).

Senskader i bred forstand

Efterhånden lever mennesker med rygmarvsskader lige så længe som andre. Vi dør med andre ord af de samme årsager som folk i almindelighed. Det rejser spørgsmålet om undersøgelse af folkesygdomme såsom kræft, kredsløbsforstyrrelser mv. skal med i undersøgelsespaletten, når vi kommer til kontrol hos rygmarvsskadelæger, eller de skal foretages via egen praktiserende læge og almindelige forløb i sundhedsvæsenet. En læge gjorde sig til talsmand for, at rygmarvsskadede over 50 år bør skannes regelmæssigt for tarmkræft - og mænd også for prostatakræft.

Delresultater fra en igangværende undersøgelse af skuldre viser, at paraplegikere i stol i over 30 år har 10 gange så stor en risiko for at få visse skulderproblemer sammenlignet med gående.

Familien

Ikke overraskende er en ægtefælle en vigtig støtte. Det viser alle undersøgelser. Men ægteskabet udsættes for

Midnatssolen dansede til glæde for de mange deltagere fra hele verden.

pres, fordi den ikke-rygmarvsskadede ægtefælle bliver stresset og eventuelt depressiv. Mange undersøgelser viser også, at halvdelen af alle ægteskaber går i stykker, når den ene part bliver rygmarvsskadede. Over tid falder skillemisseraten.

En svensk undersøgelse viser, at tiden omkring udskrivning fra rehabiliteringscentret er den mest kritiske periode. Her ønskede en fjerdedel en bedre planlagt udskrivning.

Workshop

Personaler fra Hornbæk kørte en meget interessant workshop om erfaringer med patient/pårørende-seminar. Her blev der diskuteret på livet løs mellem primært de norske lande. Men ligesom Viborg har Hornbæk problemer med at finde ud af nytten af disse seminarer; ganske enkelt, fordi vi som patienter ikke udfylder evalueringen. Og kun vi kender svaret.

Tak til Sahva Legater og Vanførefonden, der finansierede rejsen.

En rapport viser, at organisationerne i The European Spinal Cord Injury Federation er bekymrede for den fremtidige behandling og rehabilitering af rygmarvsskadede. Derfor vil ESCIF, der i dag repræsenterer i alt 19 lande, udarbejde et politisk statement på baggrund af rapporten.

The European Spinal Cord Injury Federation (ESCIF) afholdt generalforsamling og kongres på Manfred Sauer Stiftung i Lobbach ved Heidelberg i dagene den 18. - 20. april 2007.

Nye medlemslande

Under generalforsamlingen blev der budt velkommen til to nye medlemslande - Frankrig og Portugal - samt til en delegation fra Albanien. Der blev afholdt valg til den ledige plads i ESCIFs bestyrelse; Esther Peres fra Spanien havde trukket sig af helbredsmæssige årsager. Winnifred Bokma, som er formand for organisationen af rygmarvsskadede i Holland, blev valgt.

Discussion workshop

Kongressen var en stor succes. Kevin Schultes fra Manfred Sauer Stiftung gav et meget interessant oplæg om ernæring og velvære og alle delegerede fik mulighed for en rundvisning i centret og dets mange faciliteter (RYK! bragte en omtale af centret i nr. 1/07). Torsdag eftermiddag holdt Kevin og jeg en "discussion workshop" om kostvaner, og hvordan man kan bruge kosten til at afhjælpe tarmproblemer og dermed undgå langvarig brug af medicin. Der køres et pilotprojekt herom i centret; et

større projekt i samarbejde med ESCIF planlægges.

Politisk statement

Om fredagen deltog alle i den anden del af ESCIFs projekt om akut behandling og rehabilitering af mennesker med rygmarvsskader.

I løbet af vinteren havde medlemmerne udfyldt et omfattende spørgeskema omkring dette emne, og resultaterne var blevet samlet i en foreløbig rapport. Det fremgik af rapporten, at organisa-

tioner i mange lande delte de samme bekymringer og havde enslydende mål for deres fremtidige arbejde. Registrering af rygmarvsskader, centralisering af behandling, rehabilitering og forskning, mere og bedre kontakt til nyttilskadede patienter og deres pårørende samt ansættelse af "brugerkonsulenter" (erfarne rygmarvsskadede, som bl.a. bruges som rollemodeller) på rehabiliteringssteder var blandt de mest populære mål. Spørgsmål omkring disse mål blev drøftet først gruppevis og bagefter i den store forsamling. Det blev besluttet, at ESCIFs bestyrelse skal

påbegynde formuleringen af en ESCIF politik om behandling og rehabilitering, som skal til høring blandt medlemmerne inden næste generalforsamling.

European voice

ESCIF deltog i fælleskonferencen af International Spinal Cord Society og Nordic Spinal Cord Society i Reykjavik den 26. juni - 30. juni, hvor Daniel Joggi, ESCIFs president og jeg holdte en workshop "Towards a united voice in Europe". Daniel fortalte om ESCIF og organisations visioner, mens jeg præsenterede de endelige resultater fra projektet om behandling og rehabilitering. Vores oplæg fik en meget varm modtagelse fra konferencens øvrige deltagere, som udviste stor interesse i ESCIF og dens fremtidige planer.

ESCIFs website på escif.org er blevet udvidet. Her kan man læse mere om kongressen og ISCoS/NoSCoS konferencen samt den endelige rapport om behandling og rehabilitering.

Jane Horsewell er Vice President i ESCIF

Medlemslande i ESCIF

Albanien, Østrig, Belgien, Kroatien, Danmark, England, Finland, Frankrig, Tyskland, Irland, Italien, Litauen, Holland, Portugal, Skotland, Slovenien, Spanien, Sverige og Schweiz.

Deltagerne ved generalforsamlingen i ESCIF. RYKs repræsentant, Jane Horsewell sidder midt i billedet.

NYT fra bestyrelsen

RYK-folk har været aktive internationalt. Vores formand Mikkel Bundgård har sammen med Anders Andersen (fra Sundhedspolitisk Gruppe) været på vulkaner i Island i forbindelse med en ISCoS konference (se artikel andetsteds i bladet). Mikkel blev her udpeget til formand for NORR for de kommende to år. Jane Horsewell er blevet projektleder sammen med en forsker fra Schweiz for et projekt om integration af mennesker med rygmarvsskader. Yderligere information om projektet findes på escif.org

Inden for landets grænser har RYK-medlemmer holdt adskillige foredrag om det at være rygmarvsskadede, bl.a. for medarbejdere hos Coloplast.

Bestyrelsen håber, at flere medlemmer vil reagere på vores "stilleannoncer", så vi kan få tilført flere og friske hænder og ressourcer til vores arbejde.

RYK har gennem et stykke tid forsøgt at formulere en arbejdsmarkedspolitik. Bestyrelsen har imidlertid besluttet at dette område hører bedre hjemme i DSI-regi.

Omkring hjælpeordninger har vi sendt et brev til socialminister Eva Kjer Hansen for at komme med vores input vedr. hendes kommende udspil på hjælpeordningsområdet. (Se interview andetsteds i bladet).

Vores pårørende folder har fået midler fra Sygekassernes Helsefond, Erindringsmøntmidlerne og Danmarks Sundhedsfond. Projektet er nu fuldt finansieret.

Til slut skal da lige nævnes, at sommerkurset atter blev en fin og udbytterig oplevelse, selvom de globale klimaproblemer også drillede i Hov.

Bestyrelsen

Café

Café aften

Find din indre Pippi

Efterårets Café aftener byder på foredrag under overskriften "Find din indre Pippi Langstrømpe - og læg fødderne på hovedpuden!"

Endnu en gang inviterer RYK til Café aftener i samarbejde med Astra Tech. Som altid indledes aftenerne med et spændende foredrag. Med overskriften "Find din indre Pippi Langstrømpe - og læg fødderne på hovedpuden!" vil journalist, forfatter og foredragsholder Gitte Jørgensen sætte vores liv i perspektiv. Vi stikker fingrene i flødeskummen og tager hesten med ind i spisestuen!

Fra en forfriskende, sjov og anderledes vinkel vil Gitte Jørgensen vise os, hvordan vi kan vende tingene lidt på hovedet, sige ja til det væsentlige og finde magien til at leve vores eget og ikke andres liv - et liv, der ikke bare ser godt ud, men som også *føles* godt. Aftenener begynder kl. 18:00 og efter foredraget byder Astra Tech på et let traktament, vin og øl med efterfølgende kaffe. Aftenen slutter kl. 21:30.

Alle medlemmer modtager invitation til Café aften med posten ultimo september. Tilmelding nødvendig.

BB

Kom til Café aften:

Den 24. oktober: AstraZeneca, Albertslund
Den 6. November: Kaløvig Bådelaug, Skødstrup (Århus)
Den 21. November: Fuglsangcentret, Fredericia

Aktive folk efterlyses

Et godt helbred er vigtigt for at have et godt liv. Sundhedspolitisk Gruppe arbejder på at forbedre behandlingsmulighederne i sundhedsvæsenet. Det gør vi bl.a. ved at påvirke politikere og beslutningstagere i sundhedsvæsenet gennem møder, breve, lobbyarbejde, aktioner, medier mv. Desuden rådgiver vi medlemmer og pårørende. Er du interesseret i sundhedspolitik? Kan du være en

arbejdshest og uformel? Har du indlevelsesevne og kan du være nærværende? Så er du den, vi søger. Du får til gengæld fornemmelsen af at gøre en positiv forskel for mange samt møder spændende mennesker og udfordringer. Har sundhedspolitisk arbejde din interesse, så henvend dig til Anders J. Andersen på tlf: 55 34 17 27 / 21 64 07 27 eller mail: anders@ryk.dk

Gave til Egmont Højskolen

Sidste år fejrede Egmont Højskolen sit 50 års jubilæum ved et storslået arrangement med festmiddag, paneldebat om højskolernes fremtid, musik og masser af underholdning. Desværre nåede mange ikke frem til festlighederne p.g.a. et voldsomt uvejr, der lukkede al trafikforbindelse til Østdanmark. Af samme grund nåede RYKs gave til skolen ikke frem på dagen. Gaven, en indrammet plakat med motiv fra et sommerkursus, blev derfor overrakt ved afslutningsfesten på RYKs årlige som-

merkursus på Egmont i uge 30. Ved overrækkelsen sagde RYKs formand, Mikkel Bundgaard:

- Plakaten illustrerer den varme gæstfrihed og fantastiske atmosfære, RYK hvert år oplever her på højskolen. Det er en uge med fokus på muligheder i stedet for begrænsninger, og det giver en enestående følelse af frihed, som billedet også illustrerer. Med denne gave siger RYK tak for mange års godt samarbejde og håber på mange års samarbejde fremover".

Mikkel Bundgaard ved overrækkelsen af RYKs gave til Egmont Højskolen. Karin Busk takkede og gengældte med ord om det gode samarbejde, som RYK og Egmont Højskolen har haft gennem mange år med afholdelse af sommerkurser.

Ny NORR formand

Det årlige møde i NORR (Nordiska Ryggmærgsskaderåd) blev holdt i forbindelse med ISCoS konferencen i Reykjavik. Det nordiske samarbejde indeholder bl.a. erfaringsudveksling og fælles projekter. Repræsentanter fra Finland, Sverige, Danmark og Islands rygmarvsskade-foreninger var tilstede. RYKs formand, Mikkel Bundgaard blev valgt til formand for NORR for to år.

BB

RYK! udgives af **RYK** som er den landsdækkende interesseorganisation af og for rygmarvsskadede i Dansk Handicap Forbund. Hvad enten du vælger at være medlem af **RYK** eller abonnent på **RYK!** lover vi dig fuld valuta for pengene. Som forening og som magasin er vi anderledes og spændende og sætter information og indsigt til vore medlemmer og læsere højt.

Ja, jeg vil gerne modtage RYK! fire gange årligt inkl. porto som:

☐	*Medlem	kr. 230 årligt
☐	* *Husstandsmedlemsskab	kr. 345 årligt
☐	Alm. abonnement	kr. 175 årligt
☐	Firmaabonnement 5 stk.	kr. 800 årligt
☐	Firmaabonnement 10 stk.	kr. 1.500 årligt
☐	Firmaabonnement 15 stk.	kr. 2.100 årligt

*Som medlem af RYK - Rygmarvsskadede i Danmark og Dansk Handicap Forbund modtager du foruden RYK! også DHFs medlemsblad Handicap-Nyt.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Tlf.: _____ Fødselsår: _____

Kommune: _____

Handicap Ikke-handicap

* *Ved husstandsmedlemsskab (ægtefælle/partners navn):

Navn: _____

Handicap Ikke-handicap

Underskrift: _____

Blanketten sendes til:

RYK

Rygmarvsskadede i Danmark
Hans Knudsens Plads 1A
2100 København Ø

Bogkøb

RYK! har udgivet to populære bøger:

“Para- og tetraplegi - håndbog for rygmærsskadede”
“Brudstykker - rygmærsskadede fortæller”

De to bøger kan erhverves for kr. 200, hvis man køber dem samlet. (Pr. stk kr. 125)

Benyt dig af det gode tilbud - og forær dig selv eller dine nærmeste denne flotte bogpakke. Der er mange gode timers læsning - til fornøjelse og ikke mindst til at blive klog på.

Send blanketten i dag eller bestil på: ryk.dk/boger

Ja, tak jeg bestiller RYKs to bøger for kr. 200 plus forsendelse.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./By: _____

Evt. tlf.: _____

RYK'ter

Sid rigtigt!

Har du tjek på stol og siddestilling? Hvis ikke skal du måske vælge at lægge vejen forbi Dronningens Ferieby i Grenaa til efterårets seminar i RYK.

Tekst: Birgitte Bjørkman

Tegning: John Ø. Kristensen

På efterårets seminar i november sætter RYK fokus på det aktive liv i kørestol. Kørestolen er vores livsledsager på godt og ondt. Derfor er det ikke bare vigtigt, at vi sidder rigtigt. Vi skal også have det godt med den stol, vi sidder i. Forkert siddestilling kan medføre nedsat mobilitet, tryksår og smerter og dermed forringet livskvalitet. Det er derfor vigtigt, at man forholder sig til valg og brug af kørestol. Det er nemlig vores egen krop, det handler om - og vi skal holde hele livet.

Til seminaret er der inviteret en række spændende foredragsholdere, der kommer og fortæller om at score i kørestol, om siddestilling og forebyggelse af siddesår og om kost og det aktive liv. Lørdag har vi inviteret firmaer og aktører til en aktiv eftermiddag med udstilling og afprøvninger. Her kan

man se kørestole, sportsstole, håndcykler og andre kørestolsrelaterede produkter. Man kan afprøve forhindringsbane og lære baghjulstip, og ikke mindst kan man møde aktive idrætsudøvere, der vil fortælle om idrætsmuligheder i kørestol. Lørdagen danner også ramme om en række værksteder: “Sid rigtigt!”, “Trykmåling”, “Omverden kontrol”, “Dæk & pumper” og “Sundhedscheck”. Så trænger du og stolen til et syn, så kom til seminar “Sid rigtigt!”.

Program er udsendt til alle medlemmer. Kan rekvireres på tlf. 39 29 35 55 eller mail: info@ryk.dk Frist for tilmelding: 28. september.

Læsevaner

Tekst: Jane Horsewell

I foråret foretog RYK en stor undersøgelse blandt vores medlemmer. På hjemmesiden lå et omfattende spørgeskema med spørgsmål, der skulle afdække medlemmernes ønsker og ideer til RYK. I alt 179 svarede. RYK! bringer her resultatet af svarerne, der vedrører dette magasin.

Med et spørgeskema på ryk.dk efterlyste bestyrelsen informationer, meninger og idéer, som kan bruges af RYKs tillidsfolk i deres videre arbejde. Spørgeskemaet var ret omfattende. Der blev bl.a. stillet spørgsmål om:

- Personlige oplysninger (diagnose, boligforhold, parforhold og arbejdsforhold)
- Deltagelse i RYKs arrangementer, aktiviteter og arbejde
- Brug af RYKs hjemmeside
- Læsevaner og synspunkter om RYK!
- Problemer og indsatsområder.

Til trods for de knap 40 spørgsmål - oftest med flere svarmuligheder - modtog RYK 179 fuldførte spørgeskemaer! Tak for det.

Svar der vedrører RYK!

Det tager selvfølgelig tid at gennemgå alle svarene, og i skrivende stund har RYK kun nået en mindre del af de sammentællinger og sammenligninger, som kan foretages. Men det, som har største interesse her og nu, er, hvad vi i RYK synes om vores medlemsmagasin.

Hvem svarede?

Når man ser på figuren

Hvem svarede? kan man straks konstatere, at et par af vores gængse indstillinger i RYK skal tages op til genvurdering: At de aktive og interesserede medlemmer er enten "lidt oppe i årene" eller folk, som har været medlemmer af RYK i længe tid. Det gælder i hvert fald ikke helt, når det drejer sig om besvarelsen af et spørgeskema på nettet! Det var nemlig folk mellem 25 og 44, som sendte fleste svar. Ved at kigge på, hvilke årgange, (hvornår folk blev medlem af RYK), der gav fleste svar kan man se, at de fleste svar kom fra de nyeste medlemmer. Og hvis der skulle være nogle læsere, der stadigvæk tror, at kvinder og computere ikke kan sammen: Resultatet viser, at hele 47 % af svarene blev indsendt af kvinder!

Svar fra ikke-medlemmer

Der kom tilsyneladende en hel del svar fra ikke-medlemmer; faktisk 76 ud af 179. Men efter nærmere undersøgelse skal disse tal betragtes som en smule tvivlsomme. Man kan godt forestille sig, at der findes nogle pårørende og behandlere, som ikke er medlemmer, men som stadigvæk har adgang

til bladet. De fleste får dog bladet tilsendt med posten - og det sker kun, hvis man er medlem. Hvis man ikke har udfyldt, hvornår man blev medlem af RYK, er man blevet registreret som ikke-medlem. Ligeledes er der en del "ingen svar" blandt begge kategorier - men i alle tilfælde har de andetsteds angivet, hvornår de kom til skade.

Vores læsevaner

Svarene viser, at lidt under halvdelen (78 ud af 162 som svarede på netop dette spørgsmål) læser bladet grundigt, og at næsten lige så mange (67) gemmer bladet; på den anden side oplyste 39, at de ikke læser RYK! og de fleste smider bladet ud, når de har kigget på det. At gamle numre af RYK! kan læses på hjemmesiden giver nok en forklaring på, hvorfor folk ikke arkiverer bladet.

Som svar på "Hvilken slags artikler synes du bedst om i RYK! magasin?" fik artikler om socialsystemet og retfærdigheder de fleste "stemmer", mens artikler om sport fik en bundplads.

Langt de fleste læser RYK! for at få faglig viden og input om para- og tetraplegi og/el-

ler viden og input om sociale, sundhedsmæssige og juridiske forhold og regler. Spørgsmålet, om RYK! magasinet kan erstattes delvis eller helt af en internetløsning, gav nogle tankevækkende svar. Blandt læserne svarede 67, at magasinet ikke kan erstattes, 43 at det kunne delvis erstattes, og 20 at bladet kunne erstattes fuldt ud af en internetløsning.

Ideer til fremtiden

Til trods for alle disse flittige mennesker, som udfyldte spørgeskemaet, kom der desværre ikke ret mange idéer til fremtidens RYK! magasin. Et par læsere efterlyser flere personhistorier, og en mener, at magasinet bringer for meget stof om kultur, som kun har interesse for dem over 40 år! Mens det altid er svært at fortolke, når folk ikke reagerer, mener jeg personligt, at det skal forstås som en generel tilfredshed med RYK!s redaktionelle linie!

En fuld rapport om resultaterne af spørgeskemaet bringes senere på ryk.dk.

Genesis koncert

Messecenter Herning gav 36.000 mennesker en oplevelse, som de sent glemmer. Sommeren var med, og publikum blev forskånet for regn og dårligt vejr, da Genesis gik på scenen. Det fortæller Poul Schacksen, der overværede koncerten:

- Messecenteret havde sørget for, at tilskuere i kørestol kunne opleve det populære band med Phil Collins i spidsen. De havde gjort alt, hvad de kunne for også at gangbesværede fik en god aften! Fra en større rampe placeret til venstre for scenen og hævet to meter over jorden, havde man en pragtfuld udsigt til scenen - ja, faktisk tror jeg, at kørestolsbrugere havde en af de

rigtig gode pladser med udsyn til scene og de to storskærme, som var placeret ved scenen. Sammen med det gode vejr og en fin lyd fik publikum en rigtig god aften, hvilket blev understreget af det store bifald. En stor, stor cadoux til Herning Messecenter.

Disability Mentoring Day

Fredag den 5. oktober 2007 har personer med handicap med en kort eller lang videregående uddannelse mulighed for at besøge Dansk Shell i Nærum eller Grundfos i Bjerringbro, når dørene åbnes for dette års Disability Mentoring Day. Læs mere om tilmelding: handicap.dk/notitser/mentorday
BB

Fondsuddeling

1 mio. kr. er uddelt af Sahva Fonden i 2007. Heraf har RYK fået en bevilling på 30.000 kr. til deltagelse i International Spinal Cord Societys kongres i Island. Det største beløb er gået til støtte til sportsaktiviteter. 250.000 kr. er givet til rugby-, basketball- og elhockeystole og håndcykler til en række klubber og foreninger landet over. Desuden har Sahva købt for 50.072 kr. aktier hos Dansk Handicap Idræts-Forbund som støtte til deltagelse i De Paralympiske Lege i Beijing 2008. Bjerringbro Biograf forening har fået bevilget 40.000 kr. til etablering af platformslift til forbedring af adgangsforholdene for kørestolsbrugere. Derudover er der givet ferielegater for i alt 400.000 kr. Sahva Fonden får sine midler fra arv og gaver samt udbytte fra datterselskabet Sahva A/S.
BB

Den hemmelige paragraf

16 og 17-årige kan få bevilget ledsagelse i op til 15 timer pr. måned ved en ledsagerordning efter servicelovens § 45. Men paragraffen anvendes næsten ikke. I 2006 var der kun 28 unge med handicap, som fik bevilget ordningen - et fald fra 34 i 2005. Mange kommuner yder ikke den fornødne rådgivning og vejledning om muligheden for hjælp til ledsagelse, mener Jørgen Lenger i Muskelsvindfonden, der gør opmærksom på, at kommunerne har pligt til at bruge paragraffen, selv om man ikke selv kender paragraffen, og selv om man ikke selv søger hjælp efter den.

BB/Kilde: Muskelsvindfondens Handicappolitiske Nyhedsbrev, Nr. 90

Spørgeskema om hjælpemidler

Hvad gør man, hvis man ikke er enig i kommunens forslag til hjælpemiddel? Lovgivningen om hjælpemidler åbner mulighed for, at man kan vælge en anden leverandør end den, kommunen anvender. Hvis man benytter det frie valg, kan man købe andetsteds for et beløb, som svarer til det, som løsningen fra kommunens leverandør koster. Men hvor mange kender lovgivningen? Og hvor mange benytter sig af det frie valg? Dansk Handicap Forbund vil gerne høre dit svar. Forbundet kører i øjeblikket en netundersøgelse, som skal afdække brugen af "anden leverandør". Derfor opfordrer DHF så mange som muligt til at deltage i undersøgelsen på dhf-net.dk/sp-skema

BB

Kørestolsbasket

Efter flere år uden kørestolsbasket på Sjælland startede et hold i august i Gentofte. Det nye hold er en del af traditionsklubben SISU. Som træner for holdet er den 24-årige herrelandsholdsspiller Andreas Block. I første omgang er der to træningsdage.

- SISU har set meget frem til at have kørestolsbasket i klubben og håber, at holdet på sigt kan blive et rigtigt stort og godt hold, udtaler formand i SISU, Peter Glahn.

SISU har skaffet følgende træningstider: tirsdage kl. 20.45 - 22.30 og lørdage kl. 08.45 - 10.15, begge dage i Kildeskovshallen, Adolfsvej 25, 2820 Gentofte. Har du lyst til at prøve kørestolsbasket, så kontakt DHIFs idrætskonsulent, Jens Winther på tlf. 43 26 24 68 eller mail: jens.winther@dhif.dk

BB

Handicare i DK

Norske Handicare købte i efteråret 2005 det fynske hjælpemiddelfirma Kjærulff og ét år senere fulgte købet af Kebo Care. Nu er de to firmaer fusioneret og er blevet til Handicare A/S. Koncernen har datterselskaber i en række europæiske lande samt i Canada. I Danmark forhandler Handicare kørestolene, Legend, Emineo og Cirrus, som Kebo Care A/S har forhandlet i mange år. Som kunde kan man fremover købe de samme produkter, som Kebo Care og Kjærulff tidligere har forhandlet. Kunder fortsætter med at have kontakt til deres sædvanlige konsulent. Kun enkelte produkter skifter konsulent, og i de tilfælde vil kunden blive henvist til den nye konsulent. BB

Principafgørelser

Fra april i år ændrede Ankestyrelsen SM/Sociale Meddelelser navn til Principafgørelser. Principafgørelser er rettesnor for senere afgørelser i kommuner og nævn. Det er Ankestyrelsen, der vurderer, om en sag er egnet til offentliggørelse og udsendelse som en Principafgørelse - fx hvis der rejses spørgsmål om, hvorvidt en lovregel er rigtigt anvendt, eller hvis styrelsen skønner, at en afgørelse får betydning for praksis på det pågældende område. Navneændringen skyldes, at Ankestyrelsens afgørelser omhandler store dele af vel færdselsområdet, herunder det sociale- og beskæftigelsesmæssige område. Navneændringen gælder alle nuværende og kommende afgørelser fra Ankestyrelsen. Man kan abonnere på nye Principafgørelser på ast.dk. Her kan man også søge i Ankestyrelsens database over tidligere principafgørelser eller vælge at få vist afgørelserne efter årgang og/eller kategori. Databasen er under udvikling og kommer i en mere brugervenlig udgave i 2008. BB

Tilgængelighed

"Forskningsplan for tilgængelighed 2007-2009" er en nyudgivelse fra Statens Byggeforskningsinstitut. Planen sigter mod, at normer, lovkrav og vejledning kvalificeres til at bygge på et dokumenteret grundlag. På det mere konkrete plan er der også projekter på vej i forhold til afprøvning af krav, der bør stilles til tilgængeligheden til eksempelvis bygninger, ramper, nåhøjde, arealkrav og toiletindretning. BB/Kilde: Information

EM i kørestolsrugby

Små maginaler og manglende rutine var udslagsgivende i de afgørende kampe ved EM i kørestolsrugby i Finland, og Danmark endte på en tiendeplads. I kampen om niendepladsen mødte det danske hold Østrig. Danskerne spillede en klog og god kamp og førte gennem det meste af kampen med et til tre mål. Men i en hektisk afslutning tabte danskerne koncentrationen og tabte kampen med to mål. Dermed sluttede danskerne på en tiendeplads i Europæisk kørestolsrugby. BB

Humblebierne i luften

Humblebierne er en nystiftet forening for mennesker med fysisk handicap, der ønsker at dyrke svæveflyvning på lige vilkår med andre i danske svæveflyveklubber. Foreningen er netop blevet godkendt af Dansk Svæveflyveunion og herigennem også DIF. Det betyder bl.a., at Humlebiernes økonomiske fundament er væsentligt

forbedret med henblik på at få ombygget to svævefly til håndbetjening samt gjort Vejle og Midtsjællands Svæveflyveklubber tilgængelige.

- Vi forventer, at de to fly og klubber er klare til foråret 2008, fortæller Mads Bendt, der er bestyrelsesmedlem i Humlebierne, og fortsætter:

- Vi har også haft et godt arrangement på Hammer Flyveplads ved RYKs sommerkursus på Egmont Højskolen, der trods vådt vejr bød på god flyvning, og og i august sendte foreningen tre kørestolsbrugere til Norge for at lære at flyve solo. Og så har vi fået vores nye hjemmeside i luften!

Efteråret og vinteren byder på flyvning med svæveflyvesimulatoren "Condor" på internettet. Interesserede er velkomne til at flyve med. Kontakt: humblebierne.dk.

BB

Skæve billeder

Den svære køreprøve

Et foto fundet på nettet. Der fulgte ingen forklaring på skiltets betydning, men her i RYK! redaktionen tør vi godt komme med et gæt: Påbud til handicappede om at forlade bilen omgående. Videre færdsel må kun ske med hestevogn. (Hvordan man gør det, overlader vi til læserne).

Har du et sjovt, underfundigt eller skørt foto, så send dit bidrag til redaktionen: redaktion@ryk.dk

Her er feriehuset hvor man føler sig velkommen med kørestol

Pragtfulde luksus Birksø bjælkehuse hvor der er kælet for detaljerne, for at give optimale forhold for handicappede. Opfylder alle tilgængelighedskrav for bevægelsehandicappede.

Samsø, Limfjorden og Falster

4 huse på store nabogrunde i Trend ved Limfjorden.

2 huse i Sælvig på Samsø.

5 huse i Marielyst på Falster.

Her er tale om rigtig nybyggerstil, indrettet med tidens krav til luksus, og det meget rustikke materiale skaber en helt speciel atmosfære både ude og inde.

- Feriehusene er 108-124 m² + 6-20 m² overdækket terrasse.
- Plads til 6-8 personer, heraf 4 kørestolsbrugere.
- 6 huse har hver 2 handicap-egnede badeværelser.

Godkendt af
Dansk
Handicap Forbund

“Besigtigelsen var en yderst positiv oplevelse, det bedste jeg har set i privat regi.”

Bygge og trafikpolitisk udvalg
Dansk Handicap Forbund

“Vi har besøgt stedet og kan stærkt anbefale dette, som må betragtes som et ferieparadis for kørestolsbrugere.”

John og Bjarne
Handi-Travel-Info

• Priser fra kr. 3.500/uge

Vi kommer gerne og viser billeder og fortæller om husene som et indslag på møder og forsamlinger.

Hvis du vil bygge dit eget handicapegnede hus- kontakt:
Birksø Huse ApS Tlf. 86 84 58 18

Læs mere og se flere fotos på

www.cimbria-ferie.dk

Eller rekvirer brochure på
Tlf. 2673 6922